

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Vojtěch Mráz

Práva a povinnosti likvidátora

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Lucie Josková Ph.D., LL.M.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 13. března 2017

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Vojtěch Mráz

V Praze dne 13. března 2017

Děkuji paní JUDr. Lucii Joskové Ph.D., LL.M., vedoucí mé diplomové práce za velice cenné připomínky, rady, pomoc a praktické zkušenosti při zpracování.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Likvidace a likvidátor	9
2.1. Co je likvidace a jaký má cíl.....	9
2.2 Likvidátor.....	12
2.3 Účel likvidace	14
2.3.1 Vypořádání majetku zrušené právnické osoby (likvidační podstaty) ...	15
2.3.2 Vyrovnání dluhů věřitelů	16
2.3.3 Naložení s čistým majetkovým zůstatkem (likvidačním zůstatkem)....	19
2.3.4 Shrnutí účelu likvidace	20
2.4 Průběh likvidace a úkoly likvidátora	20
2.4.1 Posouzení majetku, informování a uspokojování věřitelů.....	21
2.4.2 Konec likvidace	24
2.4.3 Výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku.....	25
3. Způsob výkonu funkce likvidátora	30
3.1 Péče řádného hospodáře.....	31
3.1.1 Loajalita	31
3.1.2 Náležitá péče.....	32
3.1.3 Projev péče řádného hospodáře ve vztahu k likvidátorovi a její konkrétní příklady.....	35
3.2 Informační povinnost a osobní výkon funkce.....	39
3.3 Odborná péče – ano či ne?	41
3.4 Odpovědnost z výkonu funkce a ručení za dluhy právnické osoby.....	43
4. Likvidátor a orgány společnosti.....	46
4.1 Likvidátor a nejvyšší orgán společnosti.....	46
4.1.1 Personální kompetence vůči likvidátorovi.....	46
4.1.2 Pokyn týkající se obchodního vedení a souhlas valné hromady.....	48
4.1.3 Doplnění obecných pravidel o likvidaci ve vztahu k nejvyššímu orgánu kapitálové společnosti.....	51
4.2 Likvidátor a statutární orgán	52
4.2.1 Statutární orgán po povolání likvidátora	52
4.2.2 Vztah nejvyššího orgánu, statutárního orgánu a likvidátora.....	54
4.3 Likvidátor a kontrolní orgán	55
5. Závěr	57
Použité prameny a literatura	62

a) Prameny	62
Právní předpisy	62
Judikatura.....	62
b) Literatura	64
Knihy	64
Články v časopisech.....	65
Internetové zdroje	67
Seznam zkratk	68
Summary	69
Abstrakt.....	70

1. Úvod

Tématem této diplomové práce jsou vybrané otázky spojené s právní úpravou likvidátora a likvidací, které budou zkoumány a popisovány z různých pohledů. Ambicí tak není vytvořit vyčerpávající výčet veškerých práv a povinností, ale spíše věnovat pozornost výkladovým nejasnostem či případným mezerám, které současná právní úprava může obsahovat. V průběhu rozboru jednotlivých témat však bude zmíněna většina práv a povinností, které se k likvidátorovi pojí.

Autor bude toto téma zpracovávat z důvodu zájmu o danou problematiku, vzniklého zejména při studiu obchodního práva. Právě proto bude zaměření práce v některých částech parciálně zúženo na právní úpravu likvidace a likvidátorů společností s ručením omezeným a akciových společností. (Tedy kapitálových společností bez evropských akciových společností.) Lze však rovněž předpokládat, že závěry, které budou v práci učiněny, budou z velké části relevantní pro postavení likvidátora jakékoliv právnické osoby.

Na probíraná témata bude nazíráno z co možná největšího množství úhlů, s využitím zejména komentářové literatury a relevantní judikatury. Výchozími zdroji v této souvislosti budou především zákony, jejich komentáře, judikatura Nejvyššího soudu a vyšších soudů a dále též odborné časopisy a jiné publikace.

Stěžejní metodikou vypracování diplomové práce bude deskriptivní metoda, která umožní hlubší analýzu jednotlivých institutů. Pokud se objeví různé přístupy ke zkoumaným tématům, tato metoda umožní lépe argumentovat při případné syntéze názorových proudů či vytvořit zcela nový pohled k dané problematice.

Přínosem diplomové práce bude analýza některých institutů spojených s likvidací a likvidátorem. V ideálním případě autor navrhne možná východiska ze sporné či nejasné právní úpravy likvidací, jakož i uvede většinu práv a povinností likvidátora, které se zkoumanými tématy souvisí.

V úvodní části bude představen institut likvidace a nastíněno postavení likvidátora. Pro potřebné pochopení souvislostí, vyskytujících se v likvidaci, bude nezbytné rozebrat „účel likvidace“ a alespoň v krátkosti popsat její průběh.

Problematika účelu likvidace bude následně provázet i ostatní pasáže této práce. Z průběhu likvidace navíc bude možně vyvodit některá práva a povinnosti likvidátora.

Následující část se zaměří na způsob výkonu funkce likvidátora, kde bude popsána zejména „péče řádného hospodáře“, a to právě ve vztahu k likvidátorovi. Informační povinnost, osobní výkon funkce a odpovědnost z výkonu funkce budou dalšími popisovanými instituty. Autor se v této souvislosti bude snažit přispět vlastní úvahou k otázce užití „odborné péče“ při výkonu funkce likvidátora.

Poslední část této práce bude věnovaná vzájemnému postavení likvidátora a ostatních orgánů společnosti. Zde se nejzřetelněji rozvine částečné zaměření na kapitálové společnosti. Zvýšená pozornost bude věnována vztahu likvidátora k nejvyššímu orgánu a k orgánu statutárnímu. Okrajově pak bude zanalyzován vztah k orgánu kontrolnímu. Uspořádání vztahů se statutárním orgánem může patrně vyvolávat největší interpretační nejasnosti, jelikož dřívější úprava o zbytkové působnosti statutárního orgánu¹ občanským zákoníkem převzata nebyla. Bude tedy nepochybně zajímavé se podrobněji více zaměřit na postavení jednotlivých orgánů společnosti v likvidaci a jejich význam, potažmo existenci. Stále však platí, že důraz by měl být kladen na výkladové problémy a otázky, které mohou v této spojitosti vyvstat.

V návaznosti na výše uvedené pasáže tak výzkumnými otázkami mohou být:

- Co je účelem likvidace a jaký má její definice význam?
- Jsou v průběhu likvidace nějaké výkladové nejasnosti?
- Jakým způsobem vykonává likvidátor svou funkci a jaké má povinnosti? Užije se v této souvislosti institut odborné péče?
- Jaký je vztah likvidátora k ostatním orgánům a zbývá v likvidaci nějaká působnost orgánu statutárnímu? Existuje vůbec statutární orgán po povolání likvidátora?

¹ Konkrétně § 68 odst. 5 obchodního zákoníku.

Hlavním cílem této práce tedy je jednak popsat danou problematiku, ale zejména též najít možná východiska z výkladových otázek. Jednotlivé kapitoly budou vzájemně provázány a uvedené poznatky by se tak měly dále ve své korelaci prohlubovat. Práva a povinnosti likvidátora budou následně v jednotlivých částech z výkladu vyzdviženy a zdůrazněny.

2. Likvidace a likvidátor

Likvidaci upravuje obecně pro všechny právnické osoby občanský zákoník,² a pro účely této práce, která je částečně zaměřená na úpravu kapitálových společností, je dále velice podstatný zákon o obchodních korporacích. V zákoně o obchodních korporacích najdeme například úpravu zvláštních důvodů pro zrušení společnosti soudem nebo vymezení kompetencí jednotlivých orgánů, a to právě i pro úkony týkající se likvidace.³

Dále jsou pro likvidaci relevantní daňové předpisy a rovněž zákon veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, který například nově umožňuje výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku na základě prohlášení likvidátora podle ustanovení § 82.⁴ Nejenom v této souvislosti je pak třeba také uvést insolvenční zákon. Stejně tak trestní předpisy mohou být v souvislosti existencí právnické osoby, a to i v průběhu její likvidace užity, na což by měl likvidátor rovněž pamatovat.

2.1. Co je likvidace a jaký má cíl

Obecně je likvidace zákonem předvídanou a vyžadovanou fází, která navazuje na zrušení právnické osoby, pokud celé její jmění nenabývá právní nástupce nebo pokud zákon stanoví jinak.⁵ Její cíl lze chápat jednak tak, jak jej zřejmě chápe L. Josková, a sice že pravděpodobně vychází z účelu likvidace. (Účel likvidace bude podrobněji rozebrán níže) V krátkosti by pak mohlo být uvedeno, že za cíl L. Josková označuje zpeněžení majetku společnosti (majetek zrušené právnické společnosti zákon označuje jako „likvidační podstatu“)⁶ a úhradu jejích dluhů.

² JOSKOVÁ, Lucie. Likvidace společnosti po 1. 1. 2014. Daně a právo v praxi. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 19(10), 39 - 40. ISSN 1211-7293, str. 39.

³ Tamtéž.

⁴ Blíže o tomto institutu pojednává WALDER, Ivo. Výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku na základě prohlášení likvidátora. *Rekodikace & Praxe*. Praha, 2015, 3(5), 15 - 21. ISSN 1805-6822.

⁵ Srov. ustanovení § 169 odst. 1. občanského zákoníku.

⁶ Srov. ustanovení § 187 odst. 1. občanského zákoníku.

Pokud po takovém procesu nějaký majetek zbyde, je tento zbylý majetek (označovaný jako „likvidační zůstatek“)⁷ rozdělen mezi společníky.⁸

Jiné pojetí cíle likvidace zvolila J. Pokorná, když jej chápe takto: „*Likvidace následuje po zrušení právnické osoby. Jejím cílem je dospět k likvidačnímu zůstatku, tj. majetku, který již nebude zatížen žádnými pohledávkami věřitelů a bude naopak zahrnovat úhrady dluhů všech dlužníků likvidované právnické osoby a jenž bude způsobilý k rozdělení mezi členy právnické osoby nebo k jiné dispozici podle zákona.*“⁹ Za předpokladu, že cíl není vnímán jako synonymum účelu (což samozřejmě není vyloučeno), ale spíše jako jakási konečná fáze určitého procesu (dospění k likvidačnímu zůstatku), lze vnímat tuto definici jako zdařilejší, neboť lépe vystihuje to, k čemu by likvidace měla v konečném důsledku dovést, tedy k likvidačnímu zůstatku. Pokud by totiž po úhradě dluhů společnosti, obecněji řečeno po úhradě dluhů právnické osoby, nemělo nic zbyti, a předpokládáme-li že výsledek by nebyl nulový, ale spíše záporný, pohybovali bychom se již v oblasti upravované insolvenčním právem.

Lze se tak domnívat, že L. Josková cíl likvidace vnímá jako synonymum jejího účelu, který je v zákoně přímo upraven a zároveň obsahuje veškeré dříve uvedené složky, tedy zpeněžení majetku, úhradu dluhů a rozdělení likvidačního zůstatku.

Podobnou definici jako J. Pokorná zvolil i J. Holejšovský, když za cíl likvidace označil situaci, „*kdy likvidovaná právnická osoba má zaplacené všechny dluhy, resp. vypořádány všechny své závazky vůči třetím osobám, majetek je zrealizován či připraven k jeho naturálnímu vydání v rámci naložení s likvidačním zůstatkem, konečným cílem likvidace je naložení s likvidačním zůstatkem a vytvoření situace*

⁷ Srov. ustanovení § 187 odst. 1. občanského zákoníku.

⁸ Tamtéž; JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDŮVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Právo pro praxi. ISBN 9788024758374, str. 202.

⁹ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVORÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 585 – 586.

umožňující výmaz právnické osoby z příslušného veřejného rejstříku (§ 185) či jiný způsob jejího zániku (§ 186).¹⁰

Ještě odlišnou definici cíle likvidace obchodní korporace¹¹ zvolil R. Pelikán, který vycházel z původu samotného slova a dále tento význam přenášel, až dospěl k názoru, že: „*Cílem je vyjasnit a vyřešit vztahy, do kterých korporace za svého života vstoupila, k čemuž je ovšem nezbytné „zkapalnět“¹², roztavit majetek, proměnit jej v likviditu, v oběživo, jímž je teprve možno řádně uspokojit věřitele. Akcent je ovšem nezbytné klást na to prvé: primárním úkolem je tedy vyřešit, vyrovnat stávající závazkové vztahy, „zlikvidňování“ majetku je jen prostředkem, který bude často třeba použít.*“¹³ I v tomto případě je možné se domnívat, že došlo k chápání cíle částečně jako synonyma účelu. Nicméně lze konstatovat, že ani toto pojetí nebude chybné, pouze byl zvolen opět odlišný přístup.

S ohledem na shora uvedené je možné uzavřít, že cíl likvidace může být chápán ve dvou rovinách, jednou jako synonymum účelu,¹⁴ podruhé jako koncovou fází procesu, ke kterému by likvidátor měl směřovat.¹⁵ V konečném důsledku jsou obě roviny pro likvidátora podstatné a s péčí řádného hospodáře má povinnost se jimi řídit. Občanský zákoník rovněž stanoví „cíl likvidace“ jako jeden z limitů činnosti likvidátora.¹⁶

¹⁰ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1009. V tomto případě je cíl navíc spojován s umožněním zániku právnické osoby.

¹¹ Zde se lze domnívat, že závěry se dají užít i obecně pro právnické osoby.

¹² Důvodová zpráva občanského zákoníku v části věnované § 187 až § 209 zpeněžování likvidační podstaty pak akcentuje jako hlavní povinnost likvidátora. („*Hlavní povinností likvidátora je likvidační podstatu zpeněžit.*“)

¹³ Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 239.

¹⁴ K tomu možná také navádí znění § 196 občanského zákoníku: „...*účel, jaký odpovídá povaze a cíli likvidace.*“

¹⁵ K tomuto cíli svým způsobem dochází i Josková in JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Právo pro praxi. ISBN 9788024758374, str. 209.

¹⁶ Srov. § 196 odst. 1 občanského zákoníku.

2.2 Likvidátor

Ustanovení § 189 občanského zákoníku stanoví, že likvidátorem může být pouze osoba způsobilá být statutárním orgánem. Takovou osobou může být jak osoba fyzická, tak osoba právnická, kterou zastupuje pověřený zmocněnec. Zmocněncem potom může být v takovémto případě již jen osoba fyzická. Způsobilost být členem statutárního orgánu obecně upravuje občanský zákoník. K této úpravě dále některé speciální zákony přidávají další kritéria, případně je modifikují. Pro zaměření této práce je podstatný zákon o obchodních korporacích, který dále odkazuje na živnostenský zákon. Dále například u investičních společností, družstevních záložen, tuzemských pojišťoven a bank příslušné předpisy stanoví některé další požadavky, na což je třeba také pamatovat.¹⁷

Důvodová zpráva k občanskému zákoníku pro § 187 až § 209 mimo jiné uvádí, že: „*Ve vztahu k osobě likvidátora a k výkonu jeho funkce osnova nezamýšlí stávající úpravu přejímanou z nynějšího obchodního zákoníku zásadně měnit a sleduje jen některá dílčí upřesnění.*“ V tomto směru tak dosavadní poznatky a odborná literatura mají stále relevantní informační hodnotu.

Výkladově zajímavý může být pohled na likvidátora jako na orgán právnické osoby, respektive obchodní korporace. I přes absenci explicitního vyjádření zákonné úpravy, kterou obsahovala úprava v obchodním zákoníku, která přímo určovala, že „*Likvidátor je orgánem společnosti*“¹⁸, se lze i nadále domnívat, a většina odborné literatury tento názor rovněž sdílí, že likvidátor je stále orgánem (alespoň *sui generis*) právnické osoby.¹⁹ Ačkoliv v prakticky zaměřené publikaci se můžeme setkat i s názorem odlišným.²⁰

¹⁷ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 598 – 601; HOLEJŠOVSKÝ in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 969 - 971.

¹⁸ Srov. ustanovení § 71 odst. 5 obchodního zákoníku.

¹⁹ Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 241; Patěk, tamtéž, str. 154. (*Podmíněně obligatorní orgán* u obchodních korporací); JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. *Právo pro praxi*. ISBN 9788024758374, str. 204; HOLEJŠOVSKÝ in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský*

I přes výše uvedené je možné dojít k přesvědčení, že občanský zákoník (za použití analogie) likvidátora za orgán nepřímou označuje, když ustanovení § 190 zní následovně: „*Je-li k likvidaci právnické osoby povoláno několik likvidátorů, tvoří kolektivní orgán.*“ Z tohoto ustanovení si následně lze jen obtížně dovodit, že je-li povolán pouze jediný likvidátor, nebyl by pak orgánem právnické osoby.²¹ Navíc pokud nauka hovoří o tom, že prostřednictvím orgánů tvoří právnická osoba svou vůli, eventuálně ji projevují navenek,²² což splňuje i likvidátor, které dle § 193 občanského zákoníku „*nabývá působnosti statutárního orgánu okamžikem svého povolání*“, lze uzavřít, že likvidátor bude i nadále orgánem právnické osoby.

Pokud by však likvidátor nebyl orgánem právnické osoby, respektive obchodní korporace, mohlo by to mít důsledky ohledně spornosti aplikace ustanovení zákona o obchodních korporacích, které se vztahují právě k orgánům obchodních korporací.²³

Ve smyslu dříve uvedeného je likvidátor osobou řídící a provádějící proces likvidace.²⁴ Co se týče právního postavení likvidátora, respektive jeho práv a povinností, která jsou do značné míry odvozena od práv a povinností statutárního orgánu, popřípadě přesně specifikována zákonem, budou následně některé z nich podrobeny ještě důkladnější analýze, a to zejména v kapitole věnované způsobu výkonu funkce likvidátora.

Občanský zákoník v obecné rovině umožňuje pro likvidaci povolát i více likvidátorů. Mnohost likvidátorů je tedy možná až na případy, kdy ustanovení speciálního právního předpisu povolání více likvidátorů zapovídá. Lze se

zákoník: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 968.

²⁰ Sigmund in PILÁTOVÁ, Jana. *Likvidace obchodních společností.* 5. aktualiz. a rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. Účetnictví (Anag). ISBN 9788072638772, str. 45 a str. 61. Nicméně zde A. Sigmund konstatuje, že se jedná pouze o technickou změnu se snahou o koncepční čistotu a k praktickým dopadům/změnám by dojít nemělo.

²¹ Této argumentace užívá i Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář.* V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 968.

²² Pelikánová in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací.* Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 34.

²³ Srov. § 44 a násl. zákona o obchodních korporacích.

²⁴ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 585.

domnívat, že větší počet likvidátorů může být vhodný v případech velké složitosti a rozsahu likvidace. Jak uvádí ustanovení § 190 občanského zákoníku, v případech kdy je k likvidaci povoláno několik likvidátorů, tvoří kolektivní orgán. Rozhodování kolektivního orgánu pak upravuje § 156 občanského zákoníku a činěno je tak buď ve sboru, nebo může být jednotlivá působnost členů orgánu rozdělena dle oborů.²⁵

2.3 Účel likvidace

Účel likvidace, skládající se ze tří složek, je nově explicitně vyjádřen v zákonné úpravě, a to konkrétně v § 187 odstavec 1. občanského zákoníku tako:

- „*Účelem likvidace je vypořádat majetek zrušené právnické osoby (likvidační podstatu),*
- *vyrovnat dluhy věřitelům a*
- *naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplyne z likvidace (likvidačním zůstatkem), podle zákona“.*

Na tuto novinku upozorňoval již například Dědič ve svém článku pojednávajícím o obecné úpravě právnických osob v občanském zákoníku,²⁶ nicméně i ostatní relevantní texty tuto změnu oproti předchozí úpravě v rámci předchozího občanského zákoníku²⁷, respektive zákoníku obchodního²⁸ reflektují a dále se jí zabývají.²⁹

Jak bylo uvedeno i výše, nezřídka kdy dochází k chápání účelu likvidace zároveň jako jeho cíle. Tak jako tak se jedná o velice zásadní institut určující meze

²⁵ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 975 - 976.

²⁶ DĚDIČ, Jan. Obecná úprava právnických osob v novém občanském zákoníku (se zaměřením na její význam pro obchodní korporace). *Obchodní právo : časopis pro obchodně právní praxi*. 2012. č. 1, s. 2-12. ISSN 1210-8278, str. 4

²⁷ Zákon č. 40/1964 Sb.

²⁸ Zákon č. 513/1991 Sb.

²⁹ Např. Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 957 – 959 či lakonicky Sigmund in PILÁTOVÁ, Jana. *Likvidace obchodních společností*. 5. aktualiz. a rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. Účetnictví (Anag). ISBN 9788072638772, str. 42.

zástupčího oprávnění likvidátora, se kterým jsou jeho jednotlivá dílčí právní jednání porovnávána,³⁰ a proto je mu třeba věnovat náležitou pozornost.

Nové přímé vymezení účelu likvidace, který se v předchozí právní úpravě dovozoval z ustanovení § 72 obchodního zákoníku, přináší, řekněme, větší čistotu při stanovení rozsahu působnosti likvidátora, tedy i jeho práv a povinností.³¹

Výčtové ustanovení § 72 obchodního zákoníku muselo být pro funkčnost celku vnímáno jako demonstrativní.³² Demonstrativnost se dovozovala i přes skutečnost, že ustanovení sejevilo svým zněním spíše jako taxativní, což lze považovat za méně vhodné řešení. Z tohoto pohledu je tak možné vnímat formulaci rozsahu činnosti likvidátora pomocí institutů jako je účel, povaha a cíl likvidace za zdařilejší.

2.3.1 Vypořádání majetku zrušené právnické osoby (likvidační podstaty)

Zpeněžení je způsobem vypořádání majetku zrušené právnické osoby, což mj. vyhází i z § 202 občanského zákoníku, který řeší případ, kdy se nepodaří v přiměřené době likvidační podstatu, ať již jen částečně nebo zcela zpeněžit.³³ Připomeňme si, že tuto část účelu ztotožňoval R. Pelikán s cílem likvidace, ačkoliv hlavní důraz byl z jeho strany kladen na následující prvek účelu.³⁴ Opět je na místě uvést, že souvztažnost pojmů účelu a cíle je akcentovaná v ustanovení § 196 odst. 1. občanského zákoníku, a tedy i tento přístup nám dobře určuje limity, které likvidátorovi určují rozsah jeho činnosti.

Je vhodné rovněž zmínit, že likvidační podstatu není třeba vždy bezvýhradně zpeněžit, když například ustanovení § 37 odst. 1 zákona o obchodních

³⁰ Srov. § 196 odst. 1. občanského zákoníku.

³¹ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 958

³² ČERNÁ, Stanislava a Josková LUCIE. K postavení likvidátora. *Právní rádce*. 2011, 19(5), 21-31. ISSN 1210-4817. str. 26 - odstavec „Další úkony“; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.11.2015, sp. zn. 29 Cdo 4747/2014.

³³ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 958.

³⁴ Vyrovnání dluhů věřitelů.

korporacích umožňuje odlišnou úpravu, a to buď společenskou smlouvou nebo dohodou společníků.³⁵

2.3.2 Vyrovnání dluhů věřitelů

U účelu likvidace je dále kladen důraz na vyrovnání dluhů s věřiteli právnické osoby. S touto složkou občanský zákoník spojuje výslovně uvedené povinnosti likvidátora, jako je oznámení o vstupu právnické osoby do likvidace, a to jednak přímo adresně všem známým věřitelům,³⁶ ale rovněž i těm neznámým prostřednictvím opakovaného oznámení,³⁷ sestavení zahajovací rozvahy a soupisu jmění právnické osoby^{38, 39}.

Nicméně omezovat se pouze na povinnosti vypočtené v občanském zákoníku by nebylo dostatečné, neboť další stěžejní povinnosti stanoví předpisy účetní a daňové, podle kterých musí likvidovaná právnická osoba vypořádat zejména své závazky ke státu,⁴⁰ bez kterých by se v konečném důsledku značně zkomplikovala možnost zániku právnické osoby, respektive výmazu takové osoby z příslušného rejstříku. Tato potenciaální překážka vyplývá z ustanovení § 19 zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob ve spojení s ustanovením § 238 daňového řádu, které vyžaduje doložit návrh na výmaz z příslušného rejstříku souhlasem správce daně s výmazem právnické osoby/daňového subjektu.

Tento účel je třeba vnímat jako velice podstatnou složku likvidace, neboť ve vztahu ke třetím osobám, v tomto případě vystupujících jako věřitelé, je nezbytné, aby tito měli šanci své pohledávky u likvidované právnické osoby uplatnit.

Pro důkladnější porozumění dané problematiky je rovněž vhodné se zaměřit na povahu závazků právnické osoby v procesu likvidace a dále i jejich osud po jejím

³⁵ Srov. § 37 odst. 1 zákona o obchodních korporacích; Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 958.

³⁶ Srov. § 198 odst. 1 občanského zákoníku.

³⁷ Srov. § 198 odst. 2 občanského zákoníku.

³⁸ Srov. § 199 odst. 1 občanského zákoníku.

³⁹ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 958.

⁴⁰ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 587-588.

zániku. Ustanovení § 118 občanského zákoníku stanoví, že „*Právní osoba má právní osobnost od svého vzniku do svého zániku.*“. Zánik právnické osoby pak dále upravují § 185 pro právnické osoby zapsané do veřejného rejstříku, když tyto zanikají dnem výmazu z veřejného rejstříku, a § 186 upravuje zánik právnické osoby, které zápisu nepodléhají.⁴¹ Zánikem právnické osoby zaniká i její právní osobnost a právnická osoba přestává existovat.⁴² A jak je to s jejími závazky?

Osud pohledávek věřitelů, které své pohledávky přihlásili do likvidace řádně a včas, občanský zákoník upravuje. Ale jak je to se závazky, které takto přihlášeny nebyly? Pohledávky za obchodními korporacemi, která nebyly zahrnuta do likvidace, se uspokojují za pomoci zákonného ručení společníků nebo členů.⁴³ To vyplývá jednak z § 2026 odst. 2. občanského zákoníku a zejména pak z § 39 zákona o obchodních korporacích. Rozsah takového ručení má v tomto případě dva rozměry, přičemž pro věřitele se užije ten výhodnější,⁴⁴ jak vyplývá i z textu § 39 zákona o obchodních korporacích.⁴⁵

S ohledem na situaci, kdy se tato práce zabývá převážně úpravou pro kapitálové společnosti, lze pak dodat, že společníci společnosti s ručením omezený ručí v souladu s § 132 odst. 1. zákona o obchodních korporacích: „*společně a nerozdílně do výše, v jakém nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.*“ a akcionáři

⁴¹ Srov. § 185 a § 186 občanského zákoníku.

⁴² Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 952-953.

⁴³ Pohledávka za právnickou osobou okamžikem zániku této právnické osoby fakticky zaniká. Nicméně občanský zákoník explicitně stanoví, že v případě zrušení výmazu právnické osoby, tedy v případě jejího obnovení, se obnovují i neuspokojené pohledávky jejích věřitelů. Srov. § 209 odst. 2 občanského zákoníku. K promlčení srov. § 643 odst. 2 občanského zákoníku.

⁴⁴ Pokorná in LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074785375, str. 315 – 316; Kuhn in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 99 – 100.

⁴⁵ Srov. § 39 zákona o obchodních korporacích: „*Při zrušení obchodní korporace s likvidací ručí společníci za její dluhy po jejím zániku do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, nejméně však v rozsahu, v němž ručili za jejího trvání.*“

neručí za dluhy akciové společnosti.⁴⁶ U akcionářů se v takovém případě tedy užije ručení do výše podílu na likvidačním zůstatku.⁴⁷

Pro obecnou úpravu však platí, jak upozorňuje J. Holejšovský, že není zcela vyjasněná situace pro případy, kdy věřitel přihlásí svou pohledávku až po lhůtě stanovené podle § 198 odst. 2. občanského zákoníku. Zákonná úprava sice popisuje zánik pohledávek podle § 203 odst. 1. občanského zákoníku (který J. Pokorná i M. Černý navazují na § 202 a § 201 občanského zákoníku – tedy postup likvidace po užití insolvenčního zákona)⁴⁸, respektive fikci jejich zániku podle § 203 odst. 2 občanského zákoníku, ale nikoliv ve vztahu k pozdě přihlášeným pohledávkám.⁴⁹

V praxi (pro kapitálové společnosti obzvlášť) se snad lze patrně spokojit se závěrem J. Pokorné, která ohledně pozdě přihlášených pohledávek likvidátorovi neznámých věřitelů konstatuje, že tyto pohledávky sice nezanikají, ale likvidátor k nim nemá povinnost přihlížet při rozhodování o vyplácení podílu na likvidačním zůstatku. Takový věřitelé se pak mají teoretickou šanci uspokojovat na společnicích likvidované právnické osoby z titulu ručení, stanoveného zvláštěními právními předpisy (např. zákon o obchodních korporacích).⁵⁰ O tom, že pozdě

⁴⁶ Kuhn in ŠTENGLLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 100.

⁴⁷ Srov. § 39 zákona o obchodních korporacích; Kuhn in ŠTENGLLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 100-101.

⁴⁸ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 630; Černý in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1037. Naproti tomu Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1045, dovozuje, že ustanovení § 202 až § 204 není nezbytně nutné navazovat na § 201, neboť to pak umožňuje vyplnit právní mezery pro praktické situace, kdy se nepodaří zpeněžit vše z likvidační podstaty i v případech, které nejsou spojeny s insolvenčním řízením.

⁴⁹ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 958.

⁵⁰ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 636

přihlášená pohledávka obecně nezaniká ani není stanovena překážka pro její uhrazení, se zmiňuje i P. Kuhn.⁵¹

Konečně je vhodné zmínit, že text ustanovení § 206 odst. 1 občanského zákoníku by bylo vhodné změnit, aby lépe odpovídal obsahu § 198 občanského zákoníku, a tedy, aby explicitně zakotvovala podmínku uspokojení práv všech známých věřitelů.⁵²

2.3.3 Naložení s čistým majetkovým zůstatkem (likvidačním zůstatkem)

Třetí, neméně důležitou složkou účelu likvidace, je naložení s čistým majetkovým zůstatkem. Jde o jakousi poslední fázi ideálně proběhlé likvidace před samotným zánikem právnické osoby dle § 207 občanského zákoníku, který přímo uvádí, že: „*Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku, převzetím likvidační podstaty věřiteli, nebo jejím odmítnutím.*“ Jak bylo uvedeno výše, J. Pokorná⁵³ i J. Holejšovský⁵⁴ ztotožňují tuto část účelu likvidace s jejím cílem.

To, jakým způsobem bude naloženo s likvidačním zůstatkem, určuje právní forma právnické osoby. V případě kapitálových obchodních společností se užijí obecná ustanovení pro obchodní korporace, a to konkrétně § 37 a § 38 zákona o obchodních korporacích.⁵⁵ Zákonná úprava umožňuje společenskou smlouvou/stanovami odchýlnou úpravu,⁵⁶ nicméně u akciových společností je třeba mít na paměti speciální úpravu⁵⁷ obsaženou v § 549 odst. 2. a 3. a § 550 zákona o obchodních korporacích.⁵⁸ Společenská smlouva nebo dohoda

⁵¹ Kuhn in ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CÍLEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-480-3, str. 96.

⁵² Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 636.

⁵³ Tamtéž, str. 585 – 586.

⁵⁴ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1009. V tomto případě je cíl navíc spojován s umožněním zániku právnické osoby.

⁵⁵ Holejšovský, tamtéž, str. 958.

⁵⁶ Srov. §38 odst. 3. zákona o obchodních korporacích.

⁵⁷ Kuhn in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 99.

⁵⁸ Štenglová, tamtéž, 794-795.

společníků může rovněž stanovit přípustnost vyplacení podílu na likvidačním zůstatku jinak než v penězích.⁵⁹ To mimo jiné znamená, že likvidátor nemá povinnost nezbytně veškerou likvidační podstatu zcela zpeněžovat.

2.3.4 Shrnutí účelu likvidace

Všechny tři výše popsané složky účelu likvidace, které na sebe vzájemně navazují, tvoří dohromady klíčový celek určující zejména limity likvidátorových práv a povinností. Veškerá jeho činnost musí s ohledem na ustanovení § 196 odst. 1. občanského zákoníku být v souladu s účelem likvidace, který odpovídá její povaze a jejímu cíli. Takto určený limit potom stanovuje možnost kontroly a posuzování platnosti likvidátorova jednání a v tomto ohledu je tak zcela zásadní.

2.4 Průběh likvidace a úkoly likvidátora

Zrušení právnické osoby s likvidací ustanovení spojuje § 171 občanského zákoníku s:

- a) uplynutím doby (na kterou byla založena),
- b) dosažením účelu (pro který byla založena),
- c) právním jednáním nebo
- d) rozhodnutím orgánu veřejné moci.

Okamžik vstupu do likvidace, chceme-li začátek, přesně stanoví občanský zákoník v ustanovení § 187 odst. 2 a spojuje jej se dnem, kdy je právnická osoba zrušena nebo prohlášena za neplatnou.

U kapitálových společností se zákonná úprava řešení rozhodnutí o vstupu do likvidace liší dle druhu. U společnosti s ručením omezeným rozhodují buď všichni společníci, nebo na základě úpravy ve společenské smlouvě valná hromada, a to souhlasem alespoň dvoutřetinovou většinou všech společníků.⁶⁰ O zrušení akciové společnosti potom rozhoduje vždy valná hromada, kdy takové usnesení valné hromady musí být přijato minimálně dvoutřetinovou většinou

⁵⁹ Srov. § 37 odst. 1. věta za středníkem zákona o obchodních korporacích.

⁶⁰ Srov. § 190 odst. 2. písm. f. zákona o obchodních korporacích.

přítomných akcionářů.⁶¹ V obou případech se rozhodnutí valných hromad ověřuje veřejnou listinou⁶².⁶³ Lze se však domnívat, že u společnosti s ručením omezeným je možné „obejít“ nutnost veřejné listiny užitím úpravy rozhodování per rollam, konkrétně dle § 175 odst. 3 zákona o obchodních korporacích.⁶⁴ Vstupem právnické osoby do likvidace zároveň vznikají omezení v rozsahu zástupčího oprávnění dle § 188 občanského zákoníku.

Likvidátor by měl být povoláván do funkce příslušným orgánem při vstupu do likvidace, a proto je rozhodnutí o zrušení často spojováno právě i s ustanovením likvidátora.⁶⁵ O tom, který orgán povolává likvidátora v kapitálových společnostech a jaký je jejich vztah bude tato práce pojednávat podrobněji v následujících částech. Zákon rovněž upravuje i situaci, kdy likvidátor nebyl povolán. V takovém případě vykonávají jeho působnost všichni členové statutárního orgánu.⁶⁶ Likvidátora právnické osobě může jmenovat rovněž i soud dle § 191 občanského zákoníku.

2.4.1 Posouzení majetku, informování a uspokojování věřitelů

Po zrušení právnické osoby následuje posouzení majetku likvidovaného subjektu. To se provádí zjištěním likvidační podstaty a výše dluhů likvidované právnické osoby. K tomuto účelu se sestavuje ke dni vstupu do likvidace zahajovací rozvaha a soupis jmění, jak ukládá likvidátorovi § 199 občanského zákoníku.⁶⁷ Zahajovací rozvahu a soupis jmění by měl likvidátor ve své podstatě obdržet již od

⁶¹ Srov. § 421 odst. 2. písm. j. a § 416 odst. 1. zákona o obchodních korporacích.

⁶² Srov. § 172 odst. 1., respektive § 416 odst. 1. zákona o obchodních korporacích.

⁶³ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 588

⁶⁴ Šuk in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 336.

⁶⁵ Tamtéž, str. 589.

⁶⁶ Srov. § 189 odst. 2. občanského zákoníku.

⁶⁷ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 959.

statutárního orgánu, pokud ten vykonával svou funkci tak jak mu ukládají zákonné předpisy, tedy s péčí řádného hospodáře.⁶⁸

Soupis jmění je likvidátor povinen poskytnout každému věřiteli, který o to požádá. Takový věřitel je však povinen likvidované společnosti uhradit náklady s tím spojené.⁶⁹

Likvidátor má povinnost informovat v souladu s § 198 odst. 1. občanského zákoníku všechny známé věřitele o vstupu právnické osoby do likvidace. Rovněž je mu stanovena povinnost bez zbytečného odkladu nejméně dvakrát za sebou zveřejnit totéž oznámení o vstupu právnické osoby do likvidace spolu s výzvou k přihlášení pohledávek.⁷⁰ Výraz „dvakrát za sebou“ naznačuje, že by se tak mělo udát v přiměřené časové souvislosti, avšak jak ukládá příslušné ustanovení minimálně s dvoutýdenním odstupem. To znamená, že tato povinnost by nemusela být splněna, kdyby byla mezi jednotlivými zveřejněními zjevně nepřiměřená doba. Toto zveřejnění spolu s výzvou, které se provádí publikací v Obchodním věstníku, cílí zejména na neznámé věřitele a nemůže být nahrazeno ničím jiným. Na druhou stranu samozřejmě může být doplněno i dalším uveřejněním.⁷¹

Jakmile společnost vstoupí do likvidace, je třeba, aby likvidátor bez zbytečného odkladu podal návrh na zápis vstupu do likvidace do veřejného rejstříku. Porušení této povinnosti likvidátorem by mohlo být vnímáno za porušení péče řádného hospodáře, která se vztahuje i na výkon jeho funkce.⁷²

Dále je právnická osoba povinna, od okamžiku vstupu do likvidace po celou dobu trvání likvidace, užívat svůj název vždy s dovětkem „v likvidaci“.⁷³ Vzhledem k tomu, že právnická osoba je povinna tento dovětek užívat již před samotným zápisem do příslušného rejstříku, bude takový zápis do rejstříku deklaratorní

⁶⁸ Černý in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1020.

⁶⁹ Srov. § 199 odst. 2. občanského zákoníku.

⁷⁰ Srov. § 198 odst. 2. občanského zákoníku.

⁷¹ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1018 – 1019.

⁷² Holejšovský, tamtéž, str. 960.

⁷³ Srov. § 187 odst. 2. občanského zákoníku.

povahy.⁷⁴ Tento dovětek u názvu je jasným signálem pro třetí osoby, že právníckou osobu zastupuje likvidátor, na kterého přešla působnost statutárního orgánu.⁷⁵ Nicméně pokud tento dovětek nebude uveden v označení konkrétní právnícké osoby například ve smluvním ujednání, nemělo by to dle judikatury nejvyššího soudu způsobit neplatnost ani neúčinnost takové smlouvy, pokud nebylo mezi stranami pochybnost o tom, kdo bude stranou závazku.⁷⁶

Likvidátor je povinen v průběhu likvidace evidovat přihlašované pohledávky věřitelů a kontrolovat jejich relevanci a oprávněnost. Dále veškeré jemu známé pohledávky, které sezdá za oprávněné, uspokojuje s tím, že přednost mají pohledávky zaměstnanců dle ustanovení § 197 občanského zákoníku. V případě, že likvidátor vyhodnotí některé pohledávky za neoprávněné, neexistující či již promlčené a rozhodne se je tak neuspokojit, informuje o tom příslušné věřitele.⁷⁷ V souladu s § 21 odst. 2. občanského soudního řádu, ve spojení s § 193 občanského zákoníku, zastupuje likvidátor v průběhu likvidace právníckou osobu před soudem.⁷⁸ Rovněž je povinen pohledávky právnícké osoby za dlužníky uplatňovat a vymáhat. Limitům hodnocení dluhů a pohledávek právnícké osoby z pohledu likvidátora se bude práce ještě podrobněji věnovat v části věnované způsobu výkonu funkce likvidátora.

⁷⁴ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 961.

⁷⁵ JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Právo pro praxi. ISBN 9788024758374, str. 202 - 203.

⁷⁶ „Na hmotněprávní platnost a účinnost smlouvy ze dne 8. dubna 1935, kterou žalovaný uzavřel se zmocněncem likvidační firmy, nemá však vlivu to, že v písemné dohodě bylo užito jen zkratky k označení uvedené firmy (bez dodatku “v likvidaci”), když mezi nimi nemohlo býti pochybnosti, komu vymáhaná pohledávka ve skutečnosti příslušela.” (Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 26. 9. 1938, sp. zn. Rv II 920 37) (Vážný 17053/37) Citovaný judikát uveden také v Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 592 – 593 a rovněž Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 961.

⁷⁷ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 959.

⁷⁸ Šínová in SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta, BÍLÝ, Martin, HAMULÁKOVÁ, Klára, HRNČIŘÍK, Vít, HROMADA, Miroslav, KŘIVÁČKOVÁ, Jana, PŘIDAL, Ondřej, ŠÍMA, Alexander. *Občanský soudní řád*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0, str. 73.

Všechny výše uvedené kroky, zejména kdy likvidátor zjišťuje majetek, respektive jmění likvidované právnické osoby, umožňují likvidátorovi vyhodnocovat, zda likvidovaný subjekt není v úpadku ve smyslu insolvenčního zákona. V průběhu likvidace musí mít likvidátor neustále na paměti svou povinnost, v případě zjištění úpadku, podat bez zbytečného odkladu dlužnický insolvenční návrh dle § 200 občanského zákoníku.

Odchytkou od povinnosti podat insolvenční návrh stanoví ve specifickém případě pro likvidátory jmenované soudem nebo jiným orgánem veřejné moci § 82 zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Toto ustanovení umožňuje rejstříkovému soudu provést zápis výmazu právnické osoby na základě návrhu na výmaz z veřejného rejstříku takto jmenovaného likvidátora. Součástí takového návrhu pak musí být *„prohlášení likvidátor o tom, že bezúspěšně prověřil možnost uplatnit neplatnost nebo neúčinnost právních jednání a že majetek této osoby nepostačuje ani k úhradě nákladů insolvenčního řízení.“*⁷⁹ Zde se lze ztotožnit se závěrem J. Holejšovského, který pokládá ustanovení § 82 zákona o veřejných rejstřících za speciální vůči obecným ustanovením občanského zákoníku a insolvenčního zákona.⁸⁰

2.4.2 Konec likvidace

Jakmile likvidátor provede veškeré shora uvedené kroky a zjistí likvidační zůstatek nebo naloží s likvidační podstatou jedním ze způsobů uvedených v ustanoveních navazujících na případ stanovený v § 201 občanského zákoníku, může přistoupit k vyhotovení konečné zprávy o likvidaci a sestavení účetní závěrky.⁸¹

Likvidátor následně předloží orgánu, který jej ustanovil do funkce, popřípadě soudu, ke schválení konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a

⁷⁹ Srov. § 82 odst. 1. zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

⁸⁰ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1051.

⁸¹ Srov. § 205 odst. 1 občanského zákoníku a Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 959.

účetní závěrku.⁸² Poté je použit likvidační zůstatek v rámci limitů stanovených § 206 občanského zákoníku. „*Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku, převzetím likvidační podstaty věřiteli, nebo jejím odmítnutím. Likvidátor podá do třiceti dnů od skončení likvidace návrh na výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku.*“⁸³

Použitím je představováno rozdělení likvidačního zůstatku formou podílů či případně jiným rozdělení jako například naturálním plněním. Podíly na likvidačním zůstatku jsou určeny zejména právní formou likvidované právnické osoby s tím, že obecně je možné se od zákonné úpravy odchylovat stanovami či jinou smlouvou.⁸⁴

Konec likvidace je též spojován s převzetím likvidačního podstaty věřiteli ve smyslu § 200 občanského zákoníku. V případě, že všichni věřitelé odmítnou převzít likvidační podstatu, přechází tato na stát, a to dnem zániku právnické osoby.⁸⁵

Vedle okamžiků skončení likvidace předvídaných v § 207 občanského zákoníku existují i ukončení takzvaná „předčasná“, což je třeba mít rovněž na paměti. Tato „předčasná“ ukončení likvidace následně také umožňují likvidátorovi podání návrhu na výmaz z veřejného rejstříku.⁸⁶

2.4.3 Výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku

Podat návrh na výmaz z veřejného rejstříku je povinností uložená likvidátorovi, který tak má učinit do třiceti dnů od skončení likvidace. Tato povinnost přiznává likvidátorovi speciální zástupčí oprávnění ve vztahu ke zlikvidované právnické osobě, která je sama nadána aktivní legitimací k podání návrhu na svůj výmaz. Popisovaná povinnost byla svěřena po vzoru předchozí právní úpravy opětovně

⁸² Srov. § 205 odst. 2. občanského zákoníku.

⁸³ Srov. § 207 občanského zákoníku; Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 959

⁸⁴ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1046.

⁸⁵ Srov. § 204 odst. 1. občanského zákoníku.

⁸⁶ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1047 - 1049

likvidátorovi, neboť ten je ve vztahu k právnické osobě naposledy aktivně činnou osobou, když reálně se navíc často stává, že statutární orgány nejsou funkční či nejsou vůbec obsazeny.⁸⁷

Likvidátor tak činí již jako „bývalý“ likvidátor, neboť jeho funkce ex lege zaniká spolu s likvidací a nikoliv teprve výmazem právnické osoby z příslušného rejstříku.⁸⁸ Současná právní úprava vyjádřená v ustanovení § 207 občanského zákoníku ve své podstatě obsahově převzala § 75a obchodního zákoníku, jehož význam ve vztahu k okamžiku zániku funkce likvidátora byl vyjasněn až sjednocujícím usnesením Vrchního soudu v Praze.⁸⁹ (Judikatura nižších soudů totiž nezřídka kdy obsahovala právní názor, že funkce likvidátora obchodní společnosti zaniká až výmazem společnosti z obchodního rejstříku)⁹⁰ S ohledem na obsahovou shodnost porovnávaných právních úprav jsou závěry v uvedeném rozhodnutí relevantní i za současného stavu, když občanský zákoník opět umožňuje doslovným výkladem docházet k závěru, že funkce likvidátorovi po skočení likvidace ještě trvá.⁹¹

Bylo by tedy možná vhodnější, kdyby již občanský zákoník předchozí a vlastně i aktuální výkladovou nejasnost nějakým způsobem odstranil. Ačkoliv je možné, že například explicitní označení „bývalý likvidátor“ by jen vyvolával další nejasnosti. Nicméně to, že povinnost a s tím spojené oprávnění podat návrh na výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku likvidátor, ať už jako současný nebo jako „bývalý“ má, je zcela zřejmé.

Třicetidenní lhůtu je i nadále třeba brát jako pořádkovou,⁹² jelikož je nepochybně účelem zákona, aby po skončení likvidace došlo k výmazu právnické osoby z veřejného rejstříku, a tedy aby zápis do něj odpovídal reálně skutečnosti konce „života“ právnické osoby. V tomto případě je tedy nesmyslné dovozovat, že po

⁸⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 7. 2003, sp. zn. 7 Cmo 283/2002.

⁸⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2013, sp. zn. 7 Cmo 206/2012.

⁸⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2013, sp. zn. 7 Cmo 206/2012.

⁹⁰ Poznámka Mgr. MICHAL STRÁNSKÝ, judikatura uvedená v Obchodněprávní revue 11-12/2013, str. 345 - Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2013, sp. zn. 7 Cmo 206/2012

⁹¹ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1049.

⁹² Nutnost brát tuto třicetidenní lhůtu jako pořádkovou vyplývá i ze závěru vyplývajícího z následujících odstavců.

marném uplynutí lhůty třiceti dní likvidátor právo na podání návrhu již nemá. Kdyby byl připuštěn odlišný výklad, patrně by docházelo k neřešitelné situaci, kdy by již zlikvidovanou právnickou osobu nešlo vymazat z veřejného rejstříku.⁹³

Konečně může být dodáno, že snad i nadále se uplatní závěry obsažené v usnesení Vrchního soudu v Praze, které určuje, že „z obchodního rejstříku tedy nelze vymazat obchodní společnost, a to i kdyby její likvidace skončila, pokud je účastníkem dosud neskončeného soudního řízení, v němž by v důsledku jejího zániku nebylo možné meritorně rozhodnout, ačkoli jinak by k takovému rozhodnutí všechny zákonné podmínky byly splněny, ledaže zákonem není stanoveno něco jiného.“⁹⁴ V uvedeném případě bránilo výmazu společnosti s ručením omezeným probíhající řízení o neplatnosti usnesení valné hromady společnosti, kdy se bývalý společník domáhal prohlášení neplatnosti usnesení ohledně jeho vyloučení z předmětné společnosti. Vzhledem k tomu, že neskončené řízení mohlo mít vliv na majetkové poměry ve společnosti, nemohly tak být tyto poměry zcela vyjasněny, a ve svém důsledku nemohla být řádně skončena likvidace.

V případě, že by rejstříkový soud povolil výmaz společnosti, což by mělo za následek její zánik, a tedy i ztrátu způsobilosti býti účastníkem řízení ve smyslu občanského soudního řádu, odepřel by tak soud (dle názoru Vrchního soudu v Praze) právo účastníka zaručené mu čl. 36 odst. 1. Listiny základních práv a svobod. Vrchní soud v Praze, jako soud odvolací, tak v uvedené věci potvrdil usnesení soudu prvního stupně o zamítnutí návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku, neboť nebyly splněny podmínky stanovené zákonem.⁹⁵ S ohledem na výše uvedené tak můžeme dovodit povinnost likvidátora vyčkat

⁹³ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1049.

⁹⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 10. 2004, sp. zn. 7 Cmo 424/2003; Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1052; Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 641.

⁹⁵ Tehdy stanoveny v § 200d odst. 1 občanského soudního řádu. Toto ustanovení bylo zrušeno a nyní téměř totožné nalezneme v § 86 zákona o veřejných rejstřících.

s návrhem na výmaz právnické osoby z příslušného rejstříku.⁹⁶ Povinnost vyčkat by se měla uplatnit v každém případě, ve kterém by výmaz právnické osoby znemožnil meritorně rozhodnou v dosud neskončeném soudním řízení, nestanovili však zákon jinak.

Zde uvedený závěr ohledně vyčkání s návrhem na výmaz však narušuje Nejvyšší soud ve svých dvou usneseních.⁹⁷ V obou byl vyjádřen obecný⁹⁸ závěr, že probíhající soudní spor nebrání podání návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku a rozhodnutí, zda takový návrh likvidátor podá, je zcela v jeho kompetenci.

Usnesení ze dne 27.04.2005⁹⁹ ještě není nutné vnímat jako toliko problematické. Ačkoliv se rovněž týkalo vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, konečné rozhodnutí takového řízení by však samo o sobě přímo nezasahovalo do práv třetích osob, a v daném případě byla konstatována existence možnosti se s náhradou škody obrátit na likvidátora v rámci jeho odpovědnosti¹⁰⁰ z výkonu funkce.¹⁰¹

Druhé zmiňované rozhodnutí je však notně problematičtější, když byl dovolacím soudem vysloven obecný závěr potencionálně značně ohrožující základní práva třetích osob zaručených Listinou základních práv a svobod.¹⁰² Není však zcela

⁹⁶ Podobný závěr by se dal dovodit i ze staršího rozhodnutí Nejvyššího soudu, který ve svém usnesení konstatoval: „Vzhledem k tomu, že nezbytným důsledkem rozhodnutí rejstříkového soudu o povolení výmazu právnické osoby z obchodního rejstříku bez právního nástupce je zastavení všech řízení, jichž je tato osoba účastníkem, tedy i řízení o neplatnost usnesení valné hromady, nelze než dovodit, že rejstříkový soud nesmí rozhodnout o takovém výmazu z obchodního rejstříku, dokud není ukončeno řízení o neplatnost usnesení valné hromady, která rozhodla o dopadech zrušení společnosti bez právního nástupce do majetkových poměrů jednotlivých společníků.“ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 7. 2003, sp. zn. 29 Odo 961/2002.

⁹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.04.2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.01.2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007.

⁹⁸ Právě v obecnosti je autorem tohoto textu spatřována problematika uvedených rozhodnutí.

⁹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.04.2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004.

¹⁰⁰ „Pokud by takovým rozhodnutím způsobil společnosti, popřípadě jejím akcionářům škodu, bude za ni odpovídat za podmínek ustanovení § 373 a násl. obch. Zák.“

¹⁰¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004, uvádí k odpovědnosti za škodu i WALDER, Ivo. Výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku na základě prohlášení likvidátora. *Rekodikace & Praxe. Praha*, 2015, 3(5), 15 - 21. ISSN 1805-6822, str. 20.

¹⁰² „Podal-li likvidátor společnosti v době, kdy nebyl ukončen spor o majetek společnosti, návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku, bylo takové rozhodnutí plně v jeho působnosti. Povinností likvidátora za takové situace totiž je, aby posoudil, zda další vedení sporu, a tedy i případné prodloužení likvidace je, vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (např. výši částky,

jasné, nakolik by k těmto rozhodnutím přihlížely rejstříkové soudy, a proto snad lze uzavřít, že s podáním návrhu na výmaz právnické osoby z příslušného rejstříku by likvidátor měl skutečně vyčkat skončení probíhajících řízení, jak bylo uvedeno dříve.¹⁰³ To platí zejména ve vztahu k rozhodnutím, která se ve svém výsledku mohou přímo dotýkat práv třetích osob.¹⁰⁴ V této souvislosti se jeví jako ne zcela vhodný zjednodušující závěr vyslovený J. Pokornou v komentáři k § 206 odst. 2 občanského zákoníku,¹⁰⁵ která uzavřela, že poskytnutím jistoty věřiteli ze sporné pohledávky umožňuje v konečném důsledku až výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku.

o kterou se vede spor, pravděpodobný výsledek sporu, jeho očekávané trvání, sporem vyvolané zvýšení nákladů likvidace apod.), v zájmu společnosti či nikoli. Dospěl-li likvidátor k závěru, že je pro společnost (a její společníky) výhodnější ve sporu nepokračovat a podal návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku, odpovídá, jak shora uvedeno, za škodu způsobenou takovým rozhodnutím společnosti či jejím společníkům,...“ z Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007, které se týkalo zamítavého rozhodnutí o návrhu na obnovení likvidace.

¹⁰³ Obdobný závěr i v ČERNÁ, Stanislava a Josková LUCIE. K postavení likvidátora. *Právní rádce*. 2011, 19(5), 21-31. ISSN 1210-4817, str. 23.

¹⁰⁴ Tj. osob stojících mimo likvidovanou právnickou osobu.

¹⁰⁵ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVORÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 637

3. Způsob výkonu funkce likvidátora

Jak již bylo uvedeno dříve, § 193 občanského zákoníku odvozuje právní postavení likvidátora od postavení statutárního orgánu. S ohledem na skutečnost, že likvidátor nabývá okamžikem svého povolání působnosti statutárního orgánu a zároveň za řádný výkon své funkce odpovídá totožně jako statutární orgán, je i pro likvidátora klíčový institut „péče řádného hospodáře“, který ač nepřímo vyplývá z ustanovení § 159 občanského zákoníku.¹⁰⁶

Tedy i v procesu likvidace je tak skrze péči řádného hospodáře zachován princip „profesionální správy a řízení právnické osoby.“¹⁰⁷ Mimo to se na způsob výkonu funkce likvidátora, jako na člena voleného orgánu, uplatní povinnosti další, zejména informační povinnost, povinnost podat insolvenční návrh¹⁰⁸ a povinnost vykonávat funkci osobně. Od výše uvedených povinností je pak při jejich nedodržení odvozena odpovědnost voleného orgánu/jeho členů, tedy i likvidátora. Zároveň pak může v určitých případech docházet i k ručení likvidátora (jako voleného orgánu) za dluhy právnické osoby.¹⁰⁹ S ohledem na skutečnost, že právnický osoba v likvidaci nadále nevykonává běžnou podnikatelskou či jinou činnost, jako tomu bylo před rozhodnutím o jejím zrušení, lze uzavřít, že výše uvedené povinnosti budou upraveny a porovnávány s účelem likvidace, a tedy že

¹⁰⁶ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 996; Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 611; Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 241 – 242; CÍLEČEK, Filip. Nejvyšší soud České republiky: K rozporu s požadavkem péče řádného hospodáře. *Obchodněprávní revue: Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů*. C.H. Beck, 2014, 6(2), 59 - 62. ISSN 1803-6554, str. 62. (Poznámka v komentované judikatuře)

¹⁰⁷ Dvořák in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 530.

¹⁰⁸ Povinnost podat dlužnický insolvenční návrh vyplývá explicitně pro likvidátora z příslušných právních předpisů. Srov. § 98 odst. 2 insolvenčního zákona a § 200 občanského zákoníku.

¹⁰⁹ Dvořák in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 530 – 532.

působnost, která se ze statutárního orgánu na likvidátora okamžikem povolání přenáší, bude v tomto vztahu modifikována.¹¹⁰

Nabízí se otázka, jak to je s likvidátory, které jmenuje soud, ve vztahu k povinnosti péče řádného hospodáře? J. Pokorná zde za použití analogie, kterou nic nezapovídá, dochází k závěru, že i u likvidátorů povolaných soudem se institut péče řádného hospodáře užije.¹¹¹ Možná ještě přesvědčivější argumentem, pro užití tohoto institutu i u likvidátorů jmenovaných soudů, nabízí prostý výklad § 152 odst. 2 občanského zákoníku, která pod legislativní zkratkou „člen voleného orgánu“ označuje fyzickou osobu do funkce volenou, jmenovanou nebo jinak povolanou.¹¹²

3.1 Péče řádného hospodáře

Jak bylo nastíněno výše, požadavek péče řádného hospodáře provází všechny členy voleného orgánu, tedy i likvidátora. Z první věty ustanovení § 159 odst. 1 občanského zákoníku je možné vyvodit, že péče řádného hospodáře je tvořena dvěma prvky, a to povinností loajality a povinností náležitě péče.¹¹³ I když budeme brát v potaz, že likvidace má svá specifika, určená jejím účelem,¹¹⁴ lze předpokládat, že na povinnosti loajality a povinnosti náležitě péče je třeba stále trvat, a tedy i nadále se bude jednat o podstatné složky péče řádného hospodáře.

3.1.1 Loajalita

Loajalita je představována povinností věrnosti právnické osobě. Ta může být vykládána jako povinnost při výkonu neustále upřednostňovat legitimní a legální zájmy právnické osoby před zájmy vlastními, potažmo zájmy osob likvidátorovi

¹¹⁰ Pokorná, ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 610-611.

¹¹¹ Tamtéž, str. 612.

¹¹² Srov. § 152 odst. 2 občanského zákoníku a stejný argument zvolil u společníků v.o.s. a komplementářů k.s. Lasák in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 817

¹¹³ ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0, str. 158.

¹¹⁴ Srov. § 196 odst. 1 občanského zákoníku

blízkých.¹¹⁵ Lze se však domnívat, že v případě likvidované právnické osoby, by prioritní zájem, vůči kterému budou ostatní zájmy poměřovány, měl být především účel likvidace, který byl popsán dříve.

3.1.2 Náležitá péče

Náležitou péčí potom lze podle text § 159 odst. 1. občanského zákoníku vymezit jako jednání pečlivé a s potřebnými znalostmi. Toto není v občanském zákoníku dále rozvedeno.¹¹⁶ Přesnější vymezení pak předkládá zvláštní úprava obsažená v zákonu o obchodních korporacích u pravidel jednání členů orgánů. Ustanovení § 51 zákona o obchodních korporacích popisuje jednání pečlivé a s potřebnými znalostmi jako jednání toho, kdo „*mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takové rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.*“¹¹⁷ J. Lasák k tomu dodává, že není důvod, aby se tento přístup uvedený v zákoně o obchodních korporacích neuplatnil i v obecné úpravě, a to s odkazem na jednotnost právního řádu.¹¹⁸ S ohledem na skutečnost, že tato práce je blíže zaměřena na likvidaci kapitálových obchodních společností a již dříve bylo uvedeno, že likvidátor je i v současné úpravě orgánem společnosti, je zřejmé, že se této úpravě nevyhne.

Otázkou je zda se i v případě likvidace uplatní veškeré složky. Lze mít za to, že ano, ale s jistou modifikací. Likvidátor při svém jednání nezbytně bude muset v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu likvidované obchodní korporace. Je možné konstatovat, že zájem obchodní korporace a zájem likvidované obchodní korporace není vždy zcela totožný, když je navíc činnost likvidátora obecnou úpravou dále limitována sledováním účelu

¹¹⁵ ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0, str. 158; Lasák in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 817.

¹¹⁶ Lasák in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 818.

¹¹⁷ Srov. § 51 odst. 1 zákona o obchodních korporacích.

¹¹⁸ Lasák in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 818.

likvidace.¹¹⁹ Co se týče podnikatelského rozhodování (úsudku), i toto bude zřejmě modifikováno ve prospěch likvidace. Jestliže je pravidlo podnikatelského úsudku (rozhodování) chápáno zejména jako vymezení rozsahu soudního přezkumu,¹²⁰ bude nepochybně tento rozsah upraven právě ku prospěchu smyslu likvidace. Povinnost loajality k likvidované právnické osobě, respektive k účelu likvidace byla také vyvozena.¹²¹

Dodejme, že pravidlo podnikatelského úsudku se neuvádí na veškerou činnost orgánu, ale jen tam, kde dochází k podnikatelskému rozhodování. Toto lze ilustruje například tak, že jednání dovnitř obchodní korporace ve smyslu pouhé vnitřní organizace není podnikatelským rozhodováním.¹²² Oba stěžejní komentáře rovněž shodně uvádějí, že personální politika již povětšinou rozhodováním ve smyslu podnikatelského rozhodování bude.¹²³

V souvislosti s personální politikou donedávna vyvstávala otázka, kterou si kladli i autoři článku „*Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance*.“¹²⁴, a sice kdo platně zastupoval právnickou osobu při likvidaci v otázkách pracovněprávních, když likvidovaná právnická osoba měla kolektivního likvidátora?¹²⁵ Ačkoliv od 28.2.2017 vešla v účinnost novela občanského zákoníku,¹²⁶ která z občanského zákoníku vypustila 3.

¹¹⁹ Srov. § 196 odst. 1 občanského zákoníku.

¹²⁰ Lasák in LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978807478537, str. 415; ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0, str. 160.

¹²¹ Srov. předchozí část.

¹²² Štenglová, Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 136, odst. 13; Lasák in LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074785375, str. 417.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ EICHLEROVÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil, POKORNÁ, Jarmila, RONOVSÁ, Kateřina. *Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance*. Právní rozhledy. 2016, č. 3, s. 96-99

¹²⁵ Blíže k „mnohosti“ likvidátorů srov. poslední odstavec části 2.2. této práce.

¹²⁶ Zákon č. 460/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony; Je zajímavé, že původní vládní návrh zákona neobsahoval vypuštění 3. odstavce § 164, tedy ani důvodová zpráva se k tomuto nevyjadřuje. Zrušení inkriminovaného bodu navrhl až poslanec P. Blažek pozměňovacím návrhem č. 4686 ze dne 11.7.2016, který odůvodnil právě jakousi nadbytečností této úpravy a rozporuplností závěru Nejvyššího soudu zde rovněž

odstavec § 164, není dodnes uspokojivě vyřešena nejasnost, která mohla vyvstat v mezidobí do účinnosti této novely.¹²⁷ Lze se domnívat, že odstavce 2. a 3. § 164 občanského zákoníku stály vedle sebe a vzájemně se nevylučovaly. Je tak možné mít za to, že vůči zaměstnancům mohl jednat statutární orgán za dodržení způsobu určeným v souladu s § 164 odst. 2 občanského zákoníku a v případě, že bylo vyžadováno společné zastoupení dvěma či více členy statutárního orgánu, bylo právní jednání učiněné pověřeným členem/předsedou statutárního orgánu ve smyslu § 164 odst. 3 občanského zákoníku rovněž platné. Tento závěr se tak ztotožňuje i s názorem P. Měšťánka.¹²⁸

Jádrem problému v uvedeném „překvapivém“ rozhodnutí Nejvyššího soudu¹²⁹ bylo zejména nezapsání člena statutárního orgánu pověřeného právním jednáním vůči zaměstnancům do obchodního rejstříku rejstříkovým soudem. Nejvyšší soud následně vyslovil závěr, že uvedené pověření člena statutárního orgánu se zapisuje do veřejného rejstříku podle § 25 odst. 1 písm. g) zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob jako způsob, jak člen statutárního orgánu za právnickou osobu jedná. Je vhodné se však přiklonit k názorům autorů článku, kteří se rovněž odvolávali na argumentaci odvolacího soudu, že povinnost zapsat toto pověření do obchodního rejstříku z žádného předpisu neplyne.¹³⁰

Autor této diplomové práce se pak domnívá, že pověření člena statutárního orgánu měly rejstříkové soudy zapisovat podle § 25 odst. 1. písm. k), neboť se bezesporu jednalo o důležitou skutečnost, na jejímž zapsání mohla mít zapsaná právnická osoba zájem, a to zejména pro posílení právní jistoty. Co z toho plynulo pro

zmíněného. Odůvodnění obsažená v pozměňovacím návrhu podporují i závěry uvedené v této práci. Pozměňovací návrh poslance P. Blažka je dostupný zde: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=129412&pdf=1>

¹²⁷ Ačkoliv k vypuštění uvedeného odstavce došlo patrně z důvodu nejasností zde uvedených, důvodová zpráva zákona č. 460/2016 Sb. o důvodech vypuštění inkriminovaného ustanovení mlčí.

¹²⁸ MĚŠTÁNEK, Petr. Komentář: Rozhodnutí 29 Cdo 880/2015 vyvolává následující otázku.: In: <https://www.obczan.cz>: Komunitní portál o rekodifikaci [online]. [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-prvni/hlava-ii/dil-3/oddil-1?detail-item-468-comments-item-4242-expanded=1&detail-item-468-comments-item-4242-item-468-comments-item-235-expanded=1&detail-item-468-comments-item-3070-expanded=1&do=detail-item-468-comments-item-4242-export>

¹²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2015, sp. zn. 29 Cdo 880/2015.

¹³⁰ EICHLEROVÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil, POKORNÁ, Jarmila, RONOVSÁ, Kateřina. *Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance*. Právní rozhledy. 2016, č. 3, s. 96-99

likvidátory, bylo-li jich povoláno více a tvořili tak kolektivní orgán? Nebylo-li určeno právníkem osobou jinak, (v zakladatelském právním jednání) užily by se analogicky pravidla platící pro kolektivní statutární orgány,¹³¹ a tedy by se pravděpodobně uplatnily i názory shora uvedené.

3.1.3 Projev péče řádného hospodáře ve vztahu k likvidátorovi a její konkrétní příklady

Jak konkrétně se tedy péče řádného hospodáře při výkonu funkce likvidátora projevuje? Likvidátor má s touto péčí především povinnost likvidaci provést co nejrychleji, nikoliv však zbrkle.¹³² S péčí řádného hospodáře má tak provést úkony/povinnosti uvedené v předchozí části této práce, tedy zejména sestavit zahajovací rozvahu a soupisu jmění ke dni vstupu do likvidace, podat návrh na zápis vstupu právníka do likvidace do příslušného veřejného rejstříku, informovat o vstupu do likvidace věřitele a vyzvat je k přihlášení pohledávek. Dále evidovat přihlášené pohledávky věřitelů, kontrolovat jejich relevanci a oprávněnost, uspokojovat pohledávky, které uzná za oprávněné, zastupovat právníkem osobu před soudy, uplatňovat a vymáhat pohledávky likvidované právníkem osoby za dlužníky, zjišťovat případný úpadek likvidované společnosti, vyhotovit konečnou zprávu o likvidaci a sestavit účetní závěrku, použít likvidační podstatu a konečně podat návrh na výmaz právníka z veřejného rejstříku.

Ohledně uzavírání nových obchodů likvidátorem je pravděpodobné, že uzavírat nové může právě jen pro potřebu účelu likvidace, například v případě zpracování zbývajících zásob¹³³ či objednávky nezbytné subdodávky k dokončení dříve již uzavřené smlouvy o dílo.¹³⁴

K zamyšlení je, zda může likvidátor platně uzavřít novou dílčí odběratelskou smlouvu na zboží s vidinou dříve smluvně ujednaných zpětných bonusů

¹³¹ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVORÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 604

¹³² Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 242.

¹³³ Tamtéž, str. 240 – 242.

¹³⁴ ČERNÁ, Stanislava a Josková LUCIE. K postavení likvidátora. *Právní rádce*. 2011, **19(5)**, 21-31. ISSN 1210-4817, str. 25.

z obrátu/odběru, které by v součtu byly pro likvidovanou společnost výrazně přínosnější než náklady spojené s dílčím odběrem?

Samozřejmě se nabízejí rozličné argumenty jak se s problémem vypořádat. Snadné řešení by bylo spokojit se s uzavřením, že se jedná o překročení zástupčího oprávnění a likvidátor tedy takovou smlouvu platně uzavřít nemůže. Na druhé straně by v tomto případě mohl být zisk ze zpětných bonusů pro společnost natolik přínosný, že by zlepšil jednak postavení věřitelů, ale i potencionálně zvýšil likvidační zůstatek.

Jak bylo uvedeno dříve, vyrovnání dluhů věřitelů a naložení s likvidačním zůstatkem jsou součástí účelu likvidace. Je snaha likvidátora o co nejvyšší likvidační zůstatek v souladu s péčí řádného hospodáře a zejména s účelem likvidace? Samozřejmě, ale vždy bude třeba poměřovat časový horizont transakce oproti výtěžnosti.

Patrně se však lze domnívat, že ve většině případů uzavření takové smlouvy bude spíše odporovat účelu likvidace (zejména tam, kde bude časový horizont příliš dlouhý), když společníci například mohli se zrušením společnosti vyčkat do doby, než společnost vytěží veškeré výhodné obchodní vztahy. Pro rozpor s účelem likvidace vyznívá i argument, že by v absurdním případě prosperujícího podniku ke skončení likvidace nemuselo nikdy dojít, popřípadě by k ní došlo až za nepřiměřeně dlouhou dobu. Byl by však stejný závěr i u zrušení společnosti a následné likvidace nařízené soudem, kdy se tak intenzivně neuplatní předchozí úvaha o možnosti se zrušením společnosti vyčkat? A co když pouze tímto postupem by se likvidovaná společnost vyhnula insolvenční? To jsou argumenty, které pro změnu hovoří spíše ve prospěch uzavření takové smlouvy, a to i s delším časovým horizontem.

Platností uzavírání nových obchodů se se zabýval i Nejvyšší soud České republiky, který konstatovalo, že: *„Nový obchod likvidátorů jest jen tehdy platný, byl-li uzavřen jen za účelem skončení obchodů dosud nevyřízených, leč že by bylo prokázáno, že spolusmluvník, vynaloživ náležitou péči, byl oprávněn míti za to, že jde o obchod, spadající v rámech přípustné*

činnosti likvidátorů.“¹³⁵ Ve světle dříve uvedeného tak lze zhodnotit, že vyslovený závěr o platnosti smluv uzavíraných likvidátorem za účelem skončení dosud nevyřízených obchodů je relevantní i dnes.

Jaké jsou vlastně důsledky překročení zástupčího oprávnění likvidátorem, není zcela jednoznačně vyjasněno. Zatímco R. Pelikán považuje případ překročení jednání ve směru vně společnosti za nicotné pro nedostatek subjektivity zastupované právnické osoby,¹³⁶ J. Pokorná na druhé straně hovoří o neplatnosti takového jednání, jelikož odporuje zákonu.¹³⁷ Autor této práce se přiklání spíše k neplatnosti, neboť omezená subjektivita z českého právního řádu nikde výslovně nevyplývá¹³⁸ a dovozovat ji z povinnosti užívání dodatku „v likvidaci“¹³⁹ vnímá jako příliš extenzivní výklad normy.

Z „novější“ judikatury věnující se péči řádného hospodáře lze označit za podstatné usnesení Nejvyššího soudu,¹⁴⁰ věnující se odmítnutí zjevně důvodné pohledávky věřitele likvidátorem. Takovým jednáním totiž likvidátor vystavuje právnickou osobu možnosti soudního sporu, a tím tak porušuje svou povinnost jednat s péčí řádného hospodáře. V uvedeném rozhodnutí dovolací soud rozhodl o zrušení rozsudku odvolacího soudu pro nesprávnost právního posouzení věci, jelikož ten nezkoumal, zda došlo v konkrétním případě k porušení péče řádného hospodáře. Nejvyšší soud tak ve svém rozhodnutí rovněž nezkoumal, zda k porušení péče řádného hospodáře došlo a vyslovil jen obecný závěr ve smyslu

¹³⁵ NS Rv II 109/31 (Vážný 11385/31) – právní věta uvedena v Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 976; Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVORÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 604

¹³⁶ Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 242.

¹³⁷ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVORÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 618.

¹³⁸ Srov. § 118; Hurdík in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 614, se argumentačně nachází někde na pomezí. Nicméně omezená subjektivita vykládána v této souvislosti není.

¹³⁹ Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 242. Úvahu o delikttní odpovědnosti likvidátora vůči třetí osobě (vyslovenou tamtéž), při připuštění omezené subjektivity, autor považuje za vhodnou.

¹⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3028/2009.

shora uvedeného. J. Dědič a J. Lasák ve své poznámce k uvedenému rozhodnutí dovolacího soudu spatřují ve vztahu k likvidaci problém posuzování „zjevné důvodnosti“. Dovozejí, že při hodnocení důvodnosti pohledávky by měl být likvidátor chráněn dle pravidla podnikatelského úsudku.¹⁴¹ Lze se tak domnívat, že ve světle platné a účinné právní úpravy je likvidátor v tomto smyslu opravdu chráněn, což vyplývá mimo jiné i ze závěrů uvedených v přechozí části této práce.¹⁴²

Neméně důležitým rozhodnutím je rozsudek Nejvyššího soudu, kde dovolací soud judikoval, že *„Jeví-li se s ohledem na všechny okolnosti pohledávka zaplacení smluvní pokuty jako oprávněná, nejedná likvidátor společnosti s ručením omezeným zpravidla v rozporu s požadavkem péče řádného hospodáře, rozhodne-li se ji dobrovolně zaplatit a nepodstupuje-li riziko, že soud k moderaci smluvní pokuty v případném soudním sporu nepřistoupí.“*¹⁴³ V daném případě se posuzovalo, zda likvidátorka společnosti postupovala s péčí řádného hospodáře, když uhradila pohledávku za společností z titulu smluvní pokuty, u které se dalo uvažovat o moderaci pro její nepřiměřenost.

Nejvyšší soud akcentoval, že i likvidátor, stejně jako statutární orgán, v souladu s péčí řádného hospodáře *„odpovídá za řádný výkon funkce a nikoli za výsledek své činnosti. Jedná-li s péčí řádného hospodáře, není povinen hradit společnosti škodu, byť by v důsledku takového jednání vznikla.“*¹⁴⁴ V uvedené věci, po opakovaných výzvách, likvidátorka vyhledala odbornou pomoc, když požádala advokáta o zpracování odborného stanoviska k otázce oprávněnosti nároku na zaplacení smluvní pokuty. S ohledem na skutečnost, že advokát, jako osoba odborně způsobilá, zhodnotil, že nárok věřitele je po právu, nešlo tak likvidátorce vytýkat, že v souladu s advokátovým stanoviskem, nárok na zaplacení smluvní pokuty vyhodnotila za oprávněný. Likvidátor v takovém případě má povinnost

¹⁴¹ DĚDIČ, Jan a Jan LASÁK. Nejvyšší soud České republiky: Povinnost likvidátora jednat s péčí řádného hospodáře. *Obchodněprávní revue: odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů*. C.H. Beck, 2011, 3(6), 185 - 186. ISSN 1803-6554. (Komentovaná judikatura)

¹⁴² Srov. část 3.1.2. Náležitá péče.

¹⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.08. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011.

¹⁴⁴ Tamtéž.

zvažovat a brát v úvahu veškeré aspekty, jako oprávněnost, riziko neúspěchu a délka případného sporu, náklady a případné rostoucí úroky. V daném případě tedy likvidátorka postupovala v souladu s péčí řádného hospodáře,¹⁴⁵ když se rozhodla smluvní pokutu uhradit a nepodstupovat tak riziko, že soud by v případném soudním sporu nepřistoupil k moderaci smluvní pokuty. F. Cíleček v poznámce k citovanému judikátu¹⁴⁶ zdůrazňuje to, co i jiná odborná literatura,¹⁴⁷ a sice že likvidátor (stejně jako statutární orgán) nemusí být při výkonu své funkce vybaven všemi odbornými znalostmi, ale musí umět rozpoznat, kdy je již třeba přizvat na pomoc osobu, která již tyto odborné znalosti má. Jinými slovy, nemá-li likvidátor sám potřebné znalosti, je pak jeho povinností zajistit, aby danou věc posoudila osoba, která je odbornými znalostmi vybavena.

3.2 Informační povinnost a osobní výkon funkce

Lze se domnívat, že i likvidátoři budou mít informační povinnost k ostatním členům korporace podobně jako statutární orgány. To je možné dovodit ze vztahu likvidátora k ostatním orgánům právnické osoby a rovněž lze ve věci odkázat na starší judikaturu.

První argument lze shrnout v možnosti příslušného orgánu likvidátora jak povolát, tak samozřejmě i odvolat.¹⁴⁸ Je možné dojít k závěru, že ke schopnosti realizace kontroly činnosti likvidátora a k jeho eventuálnímu odvolání, potřebuje mít příslušný orgán přístup k relevantním informacím, čemuž právě odpovídá i ona informační povinnost likvidátora.

¹⁴⁵ A to i ve světle dříve zmíněného Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3028/2009.

¹⁴⁶ CÍLEČEK, Filip. Nejvyšší soud České republiky: K rozporu s požadavkem péče řádného hospodáře. *Obchodněprávní revue: Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů*. C.H. Beck, 2014, 6(2), 59 - 62. ISSN 1803-6554, str. 62. (Poznámka v komentované judikatuře)

¹⁴⁷ Srov. např. ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0, str. 159.

¹⁴⁸ Tato problematika bude podrobena hlubší analýze v kapitole věnující se právě vztahu likvidátora k dalším orgánům společnosti; HOLEJŠOVSKÝ in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 996.

Ohledně relevantní judikatury se nabízí přihlédnout k závěrům učiněným Nejvyšším soudem, když bylo konstatováno, že „*nahlédnutí do obchodních knih likvidující společnosti není zásahem do provádění likvidace.*“¹⁴⁹ V daném případě bylo toto právo přiznáno společníku veřejné obchodní společnosti v průběhu likvidace, ač ze samotného procesu likvidace byl vyloučen. Možnost nahlédnout do obchodních knih mu byla přiznána mimo jiné právě z důvodu zvýšeného zájmu na kontrolu likvidátorů, neboť v jejich rukou jsou soustředěny takřka všechny činnosti spojené s procesem likvidace.

Likvidátor je dále povinen vykonávat svou funkci v zásadě osobně, podobně jako statutární orgány. K dílčím činnostem samozřejmě bude moci zmocnit zástupce. Nicméně zmocnit třetí osobu ke komplexnímu výkonu jeho funkce je zcela jistě zapovězeno,¹⁵⁰ což zdůrazňuje i judikatura vztahující se přímo k likvidátorům. Konkrétně Nejvyšší soud Československé republiky ve svém rozhodnutí konstatoval, že „*Likvidátoři společenstva nesmějí přenést na třetí osobu svoji povinnost zastupovati likvidující společenstvo soudně i mimosoudně.*“¹⁵¹ Z novější judikatury lze pak zmínit rozhodnutí Krajského soudu v Brně, kde bylo konstatováno, že je porušením povinností likvidátora, když zmocní bývalého jednatele k samostatnému právnímu jednání za společnost.¹⁵²

Dodejme ještě, že likvidátor může mít k dílčímu zmocnění či pověření třetí osoby dokonce povinnost, vyplývající mu z institutu péče řádného hospodáře, a to právě

¹⁴⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, sp. zn. Rv I 781/39 (Vážný 17421/39) Citovaný judikát uveden také v Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 612 – 614 a rovněž Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 998.

¹⁵⁰ T. Dvořák in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 531;

¹⁵¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 29. 10. 1936, sp. zn. R II 1091/36 (Vážný 15545/15545/36) Citovaný judikát uveden také v Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 614 a rovněž Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 998.

¹⁵² Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20.12.1993, sp. zn. 11 Cm 973/93, zmíněno v T. Dvořák in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 533.

v případech, na které mu jeho znalosti, schopnosti či dovednosti nepostačují. Takovou osobu (v některých případech odborník – např. advokát) pak musí vybrat řádně, poskytovat ji patřičnou součinnost, v rámci možností a (odbornosti) situace ji řídit a kontrolovat.¹⁵³

K účelnosti přenášení dílčích povinností na třetí osoby v případě, kdy byl likvidátor jmenován soudem ze seznamu insolvenčních správců, se vyjadřoval Vrchní soud v Praze.¹⁵⁴ Konstatoval, že je možné pověřit zpracováním účetnictví třetí osobu v určitých případech likvidace relativně aktivní společnosti. Avšak nejedná se o účelně vynaložené náklady, když ekonomicky vzdělaný likvidátor zadá vypracování daňových přiznání zcela ekonomicky neaktivní společnosti externí společnosti za úplatu,¹⁵⁵ když taková daňová přiznání s nulovými položkami mohl vyplnit bez větší časové náročnosti či erudice sám. Odvolací soud dokonce dovedl, že to je likvidátorovou povinností. Lze se domnívat, že uvedené je možné brát v úvahu při posuzování péče řádného hospodáře v obdobných případech.

3.3 Odborná péče – ano či ne?

V prakticky zaměřené publikaci *Likvidace obchodních společností* se lze setkat s názorem, že likvidátora bude z povahy jeho funkce stíhat povinnost odborné péče.¹⁵⁶ To by mělo vzhledem k navazujícím ustanovením občanského zákoníku pro likvidátora poměrně značné důsledky v otázce odpovědnosti za výkon funkce, když § 2953 odst. 2 občanského zákoníku výslovně vylučuje možnost snížení náhrady škody u osob, které poruší odbornou péči, ke které byly v určitém případě povinny.

Při náhledu do výkladu k § 5 odst. 1 občanského zákoníku však nevyplývá, že by likvidátor (ostatně ani jiný člen voleného orgánu) byl příslušníkem nějakého stavu

¹⁵³ ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0, str. 159 -163.

¹⁵⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.01.2012, sp. zn. 7 Cmo 456/2011.

¹⁵⁵ Kde byl likvidátor navíc sám jednatelem.

¹⁵⁶ Sigmund in PILÁTOVÁ, Jana. *Likvidace obchodních společností*. 5. aktualiz. a rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. Účetnictví (Anag). ISBN 9788072638772.

či profese.¹⁵⁷ S ohledem na skutečnost, že komentáře ustanovení vztahující se k výkonu funkce člena voleného orgánu, potažmo statutárního orgánu, nespojují s povinnostmi odborné péče,¹⁵⁸ lze se proto domnívat, že „zprísňený“ režim spřažený s odbornou péčí, se nebude vztahovat ani na výkon funkce likvidátora.

Při této úvaze je možné vycházet z předpokladu, že působnost likvidátora je odvozena právě od statutárního orgánu, navíc s limitem účelu likvidace, a zákon navíc výslovně konstatuje, že za řádný výkon funkce odpovídá stejně jako člen statutárního orgánu.¹⁵⁹ To, že statutární orgán není v obecné rovině stíhán nezbytností odborné péče, lze dále dovodit z judikatury vyjadřující se k péči řádného hospodáře, kde například v usnesení Nejvyššího soudu bylo konstatováno, že u člena představenstva se ani nepředpokládá výbava všemi odbornými znalostmi. Nicméně takový člen musí rozeznat situaci, kdy si musí na pomoc přizvat osobu, jež potřebné odborné znalosti má.¹⁶⁰

Lze se domnívat, že uvedené platí i na likvidátory stanovené soudem, a to i v případě, že soud takového likvidátora vybere ze seznamu insolvenčních správců podle § 191 odst. 4. občanského zákoníku. U takového likvidátora se však nepochybně rozvine subjektivní standard posouzení péče řádného hospodáře, která s ohledem na jeho schopnosti a znalosti proces hodnocení „zprísňuje“. A to podobně jako u statutárního orgánu, kdy Nejvyšším soudem bylo stanoveno, že: „*má-li člen představenstva určité odborné znalosti, schopnosti či dovednosti, lze*

¹⁵⁷ Pelikánová, Pelikán in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 33-34; Lavický in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 70-72.

¹⁵⁸ Lasák in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 816-831; Štenglová, Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 135 – 139. V textu explicitně: „*Stejně tak nejsou potřebnými znalostmi zásadně znalosti odborné, ledaže by to bylo sjednáno (nikoliv nutně výslovně, ale třeba i popisem dovedností a vlastností, které jsou od člena orgánu očekávány)*“, str. 134.

¹⁵⁹ Srov. § 193 občanského zákoníku

¹⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006.

*z požadavku náležitě péče dovést, že je povinen je při výkonu funkce – v rámci svých možností využívat.*¹⁶¹

3.4 Odpovědnost z výkonu funkce a ručení za dluhy právnické osoby

Občanský zákoník výslovně uvádí ve druhé větě § 193, že likvidátor odpovídá za řádný výkon funkce stejně jako člen statutárního orgánu. I tato úprava vychází z toho, že likvidátor nabývá působnosti statutárního orgánu. V této rovině se uplatní v zásadě vše, co již bylo dříve zmíněno, tedy zejména vztah péče řádného hospodáře i k výkonu funkce likvidátora. Porušení této péče má pak obecně za následek vznik odpovědnosti za porušení povinnosti, která vyplývá ze zákona.¹⁶² Vedle odpovědnosti soukromoprávní samozřejmě i na likvidátora, jako na člena voleného orgánu, dopadá odpovědnost veřejnoprávní, tedy správněprávní a trestněprávní,¹⁶³ kterou se však tento text zabývat nebude.

Na určité právní formy likvidovaných právnických osob se dále vztahují zvláštní právní předpisy. Zákon o obchodních korporacích například nastiňuje pravidlo podnikatelského úsudku pro péči řádného hospodáře u obchodních korporací. Ustanovení § 52 zákona o obchodních korporacích určuje pravidla posuzování péče řádného hospodáře, kdy se porovnává jednání člena orgánu s předpokládaným jednáním jiné „rozumně pečlivé osoby“ v obdobné situaci. Toto ustanovení navíc přenáší důkazní břemeno při posuzování, zda došlo k porušení péče řádného hospodáře, právě na člena orgánu, jehož jednání je předmětem sporu, až na případy, kdy soud rozhodne, že to po něm nelze spravedlivě požadovat.

¹⁶¹ ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0, str. 161-162, kde je mj. citován i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp.zn. 29 Odo 1262/2006.

¹⁶² Srov. § 193 občanského zákoníku a Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 996; Lasák in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 825.

¹⁶³ T. Dvořák in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 531.

Další odlišností při náhradě újmy u obchodních korporací je oproti obecné úpravě v občanském zákoníku povinnost nahradit i nemajetkovou újmu, jak ukládá § 3 odst. 2 zákona o obchodních korporacích v návaznosti na § 2894 odst. 2 občanského zákoníku. Tento škůdce pak vydá obchodní korporaci prospěch, který nabyl v souvislosti s jednáním porušujícím péči řádného hospodáře.¹⁶⁴

Lze se pak plně ztotožnit se závěry J. Holejšovského, který u likvidátorů dovozuje odpovědnost za výkon jejich funkce zcela podle rozsahu odpovědnosti člena statutárního orgánu pro tu kterou právní formu likvidované právnické osoby. Argumentačně vychází zejména ze znění § 193 občanského zákoníku, kdy text hovoří o stejné odpovědnosti jako u člena statutárního orgánu, nikoliv jen obecněji jako u člena voleného orgánu. Konečně pak dodejme, že zvláštní zákonná úprava může samozřejmě stanovit postup odlišný, podobně jako některé předpisy ukládají ve specifických případech likvidátorovi další povinnosti.¹⁶⁵

To, že důsledkem porušení péče řádného hospodáře je zejména vznik povinnosti náhrady škody a nikoliv neplatnost právních jednání učiněných likvidátorem, bylo vysloveno Nejvyšším soudem,¹⁶⁶ kdy se posuzovala nevýhodnost smluv o převodu majetku uzavřených likvidátorem. V uvedeném rozhodnutí byla rovněž konstatována absolutní neplatnost právního úkonu pouze v případě, že by záměrem obou stran bylo úmyslně dosáhnout výsledku odporujícího nebo obcházející zákon.

Ohledně okamžiku vzniku škody způsobené porušením povinnosti likvidátora, která spočívala v neuhrazení pohledávky, dovolací soud svým rozhodnutím stanovil, že rozhodným okamžikem je skončení likvidace.¹⁶⁷

Ohledně ručení likvidátora, tak i na něj se uplatní ručitelská povinnost vůči třetím osobám (věřitelům právnické osoby) stanovená pro členy volených orgánů. Obecnou úpravu obsahuje § 159 odst. 3 občanského zákoníku, který zároveň

¹⁶⁴ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 996

¹⁶⁵ Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 996-997.

¹⁶⁶ Rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2483/2012.

¹⁶⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 03. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1303/2009.

stanovuje rozsah takového ručení. Ten odpovídá rozsahu, v jakém člen voleného orgánu nenahradil škodu právnické osobě, způsobenou jí porušením povinností při výkonu funkce. Rovněž lze předpokládat, že i k tomuto ručiteltskému závazku se bude vztahovat příslušná úprava ručení obsažená v § 2018 a násl. občanského zákoníku.¹⁶⁸ Zákon o obchodních korporacích, ve vztahu ke členům statutárního orgánu, a insolvenční zákon dále osahují speciální úpravu vzniku ručení respektive odpovědnosti pro situaci, kdy statutární orgán/likvidátor nepodá v rozporu se svými povinnostmi dlužnický insolvenční návrh.¹⁶⁹ Zatímco insolvenční zákon likvidátora u odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu přímo označuje, u zákona o obchodních korporacích lze ručení snadno dovodit z ustanovení § 69 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.¹⁷⁰ Nicméně, i kdyby zákon o obchodních korporacích toto speciální ustanovení neobsahoval, lze uzavřít, že ručení by se pro likvidátora jednoduše dovozovalo právě z obecné úpravy v občanském zákoníku.¹⁷¹

¹⁶⁸ Lasák in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 825-807.

¹⁶⁹ Srov. § 68 zákona o obchodních korporacích a § 99, resp. § 98 insolvenčního zákona.

¹⁷⁰ Šuk in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 166.

¹⁷¹ Srov. ustanovení § 193 občanského zákoníku: „*Za řádný výkon funkce likvidátor odpovídá stejně jako člen statutárního orgánu.*“

4. Likvidátor a orgány společnosti

V této kapitole se nejsilněji rozvine parciální zaměření této práce na likvidátora kapitálových společností, neboť zde bude popisován právě jeho vztah k příslušným orgánům. Vymezení vzájemný vztahů autor této práce pokládá za velice významný, jelikož upravují a dále rozvíjejí práva a povinnosti likvidátora, a to právě i s odkazem na dříve vymezený průběh likvidace a popisované instituty.

4.1 Likvidátor a nejvyšší orgán společnosti

Již bylo uvedeno, že zatímco u akciové společnosti je valné hromadě přiznána působnost rozhodnout o zrušení společnosti s likvidací vždy,¹⁷² u společností s ručením omezeným musí být tato působnost svěřena valné hromadě společenskou smlouvou. V opačném případě o zrušení společnosti s ručením omezeným rozhodují všichni společníci.¹⁷³ I u kapitálových společností pak platí, že ten kdo rozhodnul o zrušení společnosti s likvidací, může své rozhodnutí změnit za předpokladu, že ještě nedošlo k naplnění účelu likvidace.¹⁷⁴ Přičemž se lze přiklonit k závěrům J. Holejšovského, že zvrátit je rovněž možné zrušení společnosti zřízené na dobu určitou či k naplnění účelu (s příslušnou změnou společenské smlouvy) nebo zrušení společnosti rozhodnutím soudu.¹⁷⁵

4.1.1 Personální kompetence vůči likvidátorovi

Urcí-li tak společenská smlouva, respektive stanovy, může být valné hromadě kapitálové společnosti přiznána působnost ve volbě a odvolání likvidátora.¹⁷⁶ Lze se však dále domnívat, že tuto působnost si může, i přes absenci úpravy ve

¹⁷² Srov. § 421 odst. 2 písm. j zákona o obchodních korporacích; Šuk in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 663.

¹⁷³ Srov. § 171 odst. 2. a § 190 odst. 2. písm. f zákona o obchodních korporacích; Pokorná in LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978807478537, str. 961 – 962.

¹⁷⁴ Srov. § 170 občanského zákoníku.

¹⁷⁵ Holješovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 877 – 883. Zde J. Holejšovský konstatuje, že v obecné rovině právní úprava § 170 občanského zákoníku vyvolává určité výkladové nejasnosti a zároveň, že jeho uvedené závěry nemusí být všeobecně přijímány, neboť dosavadní judikatura a případný formalisticko-pozitivistický výklad předpisů mohou být v dovádět k závěrům opačným.

¹⁷⁶ Srov. § 190 odst. 1. písm. d) a § 421 odst. 2. písm. k zákona o obchodních korporacích.

společenské smlouvě, valná hromada společnosti s ručením omezeným atrahovat ve smyslu § 190 odst. 3 zákona o obchodních korporacích. V těchto případech je tedy možné hovořit o personální kompetenci vůči likvidátorovi.

V ostatních případech volba likvidátora, jakož i jeho případné odvolání, náleží obecně statutárnímu orgánu¹⁷⁷ či ve zvláštních případech soudu¹⁷⁸, správní radě¹⁷⁹ nebo je tato působnost svěřena jinému veřejnému orgánu dle speciálních právních předpisů¹⁸⁰.

S ohledem na skutečnost, že likvidátor je orgánem společnosti, případnou smlouvou o výkonu funkce mezi společností a členem jejího orgánu schvaluje právě valná hromada dle § 59 odst. 2. zákona o obchodních korporacích. V této souvislosti by se tak na výkon funkce likvidátora měla uplatňovat pravidla o odměňování volených orgánů rovněž dle zákona o obchodních korporacích. Z těchto pravidel mimo jiné vyplývá, že výkon funkce je bezplatný, není-li smlouvou ujednáno jinak. Zákon také upravuje případy, kdy se ustanovení o bezplatnosti neužije.¹⁸¹

Jelikož je likvidátor podroben úpravě obsažené v § 59 zákona o obchodních korporacích, uplatní se i na něj zákaz odstoupení z funkce v době, kdy to pro danou obchodní korporaci není vhodné.¹⁸² To L. Josková ilustruje na příkladu

¹⁷⁷ Srov. § 163 občanského zákoníku; Naproti tomu Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 968, spatřuje v problematiku v konstrukci „příslušný orgán“, neboť právní předpisy pro všechny jednotlivé druhy právnických osob příslušné orgány nestanoví. Lze se však domnívat, že odkaz na § 163 občanského zákoníku je dostatečný a ostatně i J. Holejšovský uzavírá, že příslušným bude statutární orgán.

¹⁷⁸ Srov. § 191 občanského zákoníku

¹⁷⁹ Srov. § 460 odst. 2 zákona o obchodních korporacích; Na toto poukazuje i Lasák in LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. II. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5, str. 2175.

¹⁸⁰ Například Česká národní banka navrhuje likvidátora v případech u investičních společností - srov. § 346 zákona o investičních společnostech a investičních fondech

¹⁸¹ Srov. § 59 odst. 3. a 4. zákon o obchodních korporacích; Josková in JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Právo pro praxi. ISBN 9788024758374, str. 207; Holejšovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1002 – 1003.

¹⁸² Srov. § 59 odst. 5 zákona o obchodních korporacích.

finalizace déletrvajícího smluvního jednání ohledně prodeje věcí z likvidační podstaty.¹⁸³

S ohledem na nutnost oznámení informace o odstoupení z výkonu funkce orgánu, který likvidátora zvolil, vyvstává otázka, jakým způsobem tak likvidátor má učinit, zvláště je-li jediným likvidátorem společnosti. Lze se ztotožnit se závěrem L. Joskové, které se argumentačně vydala vstříc nejjistějšímu závěru, a sice že likvidátor by měl pro tento účel svolat valnou hromadu společnosti. Kdyby tomu tak nebylo, mohly bychom v některých případech dovést, že likvidátor by tuto povinnost oznámení informace splnil, kdyby informoval sám sebe jako zástupce společnosti.¹⁸⁴ Nicméně povinnost svolávat valnou hromadu v této věci není v komentářích jednoznačně dovozována.¹⁸⁵ V případech, kdy likvidátora do funkce povolává statutární orgán, tento problém nevyvstává.

Povolává-li valná hromada likvidátora, může ho i odvolat, k čemuž nepotřebuje uvádět žádný důvod. Avšak dobrým důvodem k odvolání může být například to, že likvidátor nevykonává svou funkci řádně, například svým jednáním společnosti způsobil újmu. V této souvislosti se pak nabízí zmínit, že případnou smlouvou o vypořádání újmy z porušení péče řádného hospodáře schvaluje v souladu s § 53 odst. 3 zákona o obchodních korporacích rovněž valná hromada.

4.1.2 Pokyn týkající se obchodního vedení a souhlas valné hromady

Lze se domnívat, že i likvidátor má právo požádat valnou hromadu kapitálové společnosti o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení dle § 51 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, podobně jako člen statutárního orgánu.¹⁸⁶

¹⁸³ Josková in JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Právo pro praxi. ISBN 9788024758374, str. 205.

¹⁸⁴ Tamtéž, str. 205 – 206.

¹⁸⁵ Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 152; Naproti tomu Lasák in LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978807478537, str. 514 – 516, přímo uvádí, že „není zřejmé, jak se například doručuje valné hromadě kapitálové společnosti...“

¹⁸⁶ Tento názor zastává i Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 242.

K tomuto závěru je možné dojít právě s odkazem na skutečnost, že likvidátor okamžikem svého povolání nabývá působnosti statutárního orgánu a žádný předpis tento postup nezapovídá. Dodejme navíc, že ani udělený pokyn nezabavuje likvidátora povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.¹⁸⁷

V této souvislosti může vyvstat otázka, zda však likvidátor v rámci své působnosti vykonává obchodní vedení, aby si mohl vyžádat udělení pokynu. Autor této práce je přesvědčený, že ano. Vychází při tom z předpokladu, že likvidace je déle trvajícím procesem, který nelze provést okamžitě. V tomto procesu pak likvidátor bezesporu vykonává činnost, jež lze označit za obchodní vedení.¹⁸⁸ Jako příklad, ke kterému si likvidátor může vyžádat pokyn, je možné uvést situaci, kdy bude chtít prodat obchodní závod, přičemž se rozhoduje mezi vícero zájemci¹⁸⁹ a mimo výše protiplnění může zvažovat i jiné atributy smlouvy, jakož i společenský dopad.

Lze si představit případ, že likvidátor je postaven před situaci, kdy má dva zájemce o koupi, z nichž v obou případech prodejem splní péči řádného hospodáře. Mimo ceny však likvidátor zvažuje i jiné podmínky smlouvy a v neposlední řadě i protistranu, se kterou daný obchod uzavře. Jedna z nich například může být veřejně prospěšná společnost, stát, kraj, obec nebo příspěvková organizace, která bude nabízet nepatrně nižší finanční protiplnění než druhý zájemce. Institut pokynu pak dává likvidátorovi jistotu, že společníci budou považovat zcizení majetku, které bude doprovázeno zlepšením společenského uznání¹⁹⁰ likvidované společnosti a reflexně pak jejích vlastníků, případně jiné atributy smlouvy, za celkově „výhodnější“. Ještě lépe by se pak takový příklad dal

¹⁸⁷ Srov. § 51 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.

¹⁸⁸ Obdobně též ČERNÁ, Stanislava a Josková LUCIE. K postavení likvidátora. *Právní rádce*. 2011, 19(5), 21-31. ISSN 1210-4817, str. 27.

¹⁸⁹ Podobný příklad uvádí i Štenglova, Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 137.

¹⁹⁰ Zde je vycházeno z předpokladu, že cena společenského uznání se jen obtížně stanovuje.

ilustrovat na převodu vlastnického práva k uměleckému předmětu/sbírce vysoké hodnoty.¹⁹¹

Ani současnou úpravou likvidace v občanském zákoníku není jednoznačně vyřešena otázka, která se dotýká i zde uvedeného příkladu se zcizením závodu, a sice zda se i v průběhu likvidace uplatní nutnost souhlasu valné hromady.¹⁹² Argumenty se dají nalézt pro obě varianty řešení.

Pro nutnost souhlasu vyznívá, že likvidátor povoláním nabývá působnost statutárního orgánu a v tomto ohledu mu nejsou ve vztahu ke zcizování majetku přiznána výraznější práva. (Navíc je v činnosti omezen účelem likvidace) Je sice pravdou, že s likvidací je spojen rozprodej majetku více než s kteroukoliv jinou fází „života“ společnosti, ale prodej závodu je stále třeba vnímat za natolik zásadní a určující podstatnou část likvidace, že patrně i v likvidaci bude třeba takového souhlasu.¹⁹³ Důsledkem absence souhlasu by pak byla neplatnost stanovená v § 48 zákona o obchodních korporacích.

Nicméně podobou argumentací se dá dojít i k zcela opačnému závěru. Je možné totiž vliv likvidace vykládat i tak, že tou je likvidátorovi dán univerzální mandát k prodeji majetku bez jakéhokoliv omezení, neboť to je z velké části účelem likvidace. Z tohoto titulu, kdy mu souhlas byl vlastně konkludentně udělen z povahy likvidace, pak lze dojít k úsudku, že souhlasu potřeba není.¹⁹⁴ Navíc nejsou ani dány důvody, aby zákonná úprava dělala rozdíl mezi rozprodejem závodu po částech a prodejem celého závodu.

Za předpokladu, že by bylo žádoucí, aby úprava likvidace byla co nejvíce obecná a vztahovala se na likvidátory jmenované všemi možnými způsoby, jeví se jako vhodnější přiklonit se k variantě, kdy souhlasu potřeba není. Neboť může být

¹⁹¹ Ekonomické zákonitosti v převodu vlastnických práv k těm finančně nejhodnotnějším uměleckým dílům a sbírkám dobře ilustruje THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Zlín: Kniha Zlín, 2010. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-8087162-58-3.

¹⁹² Pro společnost s ručením omezeným srov. § 190 odst. 2 písm. i) a pro akciovou společnost srov. § 421 odst. 2 písm. m) zákona o obchodních korporacích.

¹⁹³ Obdobné argumenty zazněly i v ČERNÁ, Stanislava a Josková LUCIE. K postavení likvidátora. *Právní rádce*. 2011, 19(5), 21-31. ISSN 1210-4817, str. 29.

¹⁹⁴ Tamtéž.

značně nepraktické vyžadovat souhlas valné hromady u nefunkční společnosti, kde likvidátor byl třeba navíc jmenován soudem.¹⁹⁵

Pro nevyjasněnost celé problematiky pak lze likvidátorům povolaných z vůle společnosti doporučit, aby si raději souhlas se zcizením závodu od valné hromady opatřili, neboť i za předpokladu, že by se na konci dne dovodila absence působnosti valné hromady o tomto problému rozhodovat, nicotnost takového souhlasu by nic neměnila na platnosti uzavřené smlouvy. V této souvislosti by se tak jako vhodná jevila změna zákonné úpravy, zejména k vyjasnění rozsahu působnosti valné hromady v průběhu likvidace.

4.1.3 Doplnění obecných pravidel o likvidaci ve vztahu k nejvyššímu orgánu kapitálové společnosti

Zákon o obchodních korporacích sice ponechává obecnou úpravu likvidace na občanském zákoníku, obsahuje však několik speciálních ustanovení, která obecnou úpravu doplňují.¹⁹⁶ Mezi takové doplňky spadá i § 94, který ukládá likvidátorovi obchodní korporace další povinnosti vedle povinností uložených mu občanským zákoníkem. Ve vztahu k valné hromadě má tak povinnost předložit jí konečnou zprávu o průběhu likvidace, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku, a to i v případě, že likvidátora povolal jiný orgán.¹⁹⁷ M. Černý pak uvádí, že hlavním důvodem k této úpravě je skutečnost, že schvalování účetní závěrky je obecně svěřeno nejvyšším orgánům obchodních korporací.¹⁹⁸ U akciové společnosti potom valná hromada schvaluje návrh na rozdělení likvidačního zůstatku, bez ohledu na to kdo likvidátora povolal.¹⁹⁹

¹⁹⁵ Je ovšem otázkou, zda vůbec nefunkční společnost reálně může mít fungující závod vhodný k prodeji mimo insolvenční řízení.

¹⁹⁶ Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 212.

¹⁹⁷ Srov. § 94 odst. 1 zákona o obchodních korporacích a § 205 odst. 2 občanského zákoníku.

¹⁹⁸ Černý in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1042.

¹⁹⁹ Srov. § 421 odst. 2 písm. 1) zákona o obchodních korporacích; Šuk in ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803, str. 663-664.

I v důsledku této souvislosti je likvidátorům přiznáno právo dovolávat se neplatnosti usnesení valných hromad kapitálových společností.²⁰⁰

4.2 Likvidátor a statutární orgán

Jak již bylo uvedeno i dříve, v kapitálových společnostech může mít statutární orgán personální kompetenci vůči likvidátorovi, nevykonává-li ji valná hromada. V této souvislosti si musí počínat rovněž s péčí řádného hospodáře, a to jednak ve vztahu k osobě likvidátora, ale i ohledně určení jejich celkového počtu, který by neměl být nezdůvodnitelný.²⁰¹

Rovněž bylo uvedeno, že občanský zákoník počítá s variantou, že likvidátor povolán nebyl. V takovém případě vykonávají jeho působnost všichni členové statutárního orgánu.²⁰² Toto ustanovení se uplatní i v případě, kdy funkce povolanému likvidátorovi zanikla a jeho pozice nebyla znovu obsazena.²⁰³ J. Pokorná upozorňuje, že výkon působnosti likvidátora statutárním orgánem by měla mít jen dočasný charakter.²⁰⁴ V případě delšího časového horizontu by se pak patrně uplatnil postup uvedený v § 191 občanského zákoníku a likvidátora by jmenoval soud, a to i bez návrhu.²⁰⁵

4.2.1 Statutární orgán po povolání likvidátora

Lze mít za to, že i po povolání likvidátora statutární orgán dále existuje, byť je jeho působnost značně omezená. Nejasnost presumovanou R. Pelikánem ohledně otázky zániku statutárního orgánu při zrušení korporace lze tak v obecné rovině

²⁰⁰ Černý in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 1042; srov. § 191 a § 428 zákona o obchodních korporacích.

²⁰¹ Holješovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 974 – 975.

²⁰² Srov. 189 odst. 2 občanského zákoníku.

²⁰³ Holješovský in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, str. 972.

²⁰⁴ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVORÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 602.; Dočasnost předpokládá i Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 241.

²⁰⁵ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVORÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 602.

považovat za neopodstatněnou.²⁰⁶ Zejména v případě personálních kompetencí statutárního orgánu vůči likvidátorovi je závěr o jednoznačně pokračující existenci statutárního orgánu, i po povolání likvidátora, bezrozporný. A to právě s ohledem na skutečnost, že statutární orgán je v takové situaci příslušným orgánem k povolávání, a tím pádem zároveň i k odvolávání likvidátora. Vzhledem k tomu, že statutární orgán má neustále povinnost vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře, je třeba, aby výběr osoby likvidátora provedl řádně a následně likvidátora přiměřeně kontroloval.²⁰⁷ V případě, že likvidátor ve své funkci pochybí nebo třeba jen neefektivně vykonává svou funkci, tedy ji nevykonává řádně, měl by z toho statutární orgán vyvodit patřičné důsledky. Potom je jasné, že taková „kontrola“ ze strany statutárního orgánu musí být kontinuální činností, a proto statutární orgán i nadále existuje.

Text zákonné úpravy navíc nestanoví, že by se statutární orgán stával likvidátorem v případě, že likvidátor povolán nebyl. Je pouze určeno, že všichni členové statutárního orgánu pak vykonávají jeho působnost.²⁰⁸

Nad to je nutné neopomenout skutečnost, že v případě zániku funkce likvidátora se vrací výkon působnosti zpět statutárnímu orgánu pro potřeby pokračování v procesu likvidace.²⁰⁹ Z tohoto pohledu je pak nezbytné trvat na povinnosti právnické osoby ustanovovat nové členy do svých výkonných a dozorčích orgánů v případech, kdy jejich členům zanikla funkce v průběhu likvidace. Toto ostatně zdůrazňuje i dosavadní judikatura.²¹⁰

²⁰⁶ Pelikán in ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787355, str. 241.

²⁰⁷ Srov. ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0, str. 162

²⁰⁸ Srov. § 189 odst. 2 občanského zákoníku; J. Pokorná k tomu uvádí, že „*Likvidátor tedy nenahrazuje statutární orgán právnické osoby*“ in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 611.

²⁰⁹ Viz předchozí text diplomové práce.

²¹⁰ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 611.; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.12.2005, sp. zn. 29 Odo 149/2005; Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 12. 2011, sp. zn. 7 Cmo 236/2011; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 04. 2008, sp. zn. 29 Cdo 372/2007; O tom, že funkce statutárního orgánu nezaniká

Další argument pro zachování existence statutárního orgánu pak vyslovil Nejvyšší soud, když konstatoval, že není vyloučeno, aby společnost v likvidaci zastupovali členové statutárního orgánu. Ilustroval to právě na příkladu doby, po kterou společnost nemá likvidátora, a dále logicky i tehdy, když se likvidátor ocitne v konfliktu zájmů. V tomto rozhodnutí navíc bylo explicitně dodáno, že se uvedené závěry prosadí i ve světle současné právní úpravy.²¹¹

Zajímavou otázkou může být, kdo zabezpečuje úkony směřující k přeměně společnosti v likvidaci, při postupu upraveným zákonem o přeměnách. Ustanovení § 4 odst. 2 zákona o přeměnách explicitně určuje, že touto osobou má být statutární orgán. Lze se však domnívat, že v tomto případě nelze spojit výklad s právním principem *lex posterior generalis non derogat legi priori speciali*. Ačkoliv je sice pravdou, že obecně je starší zákon o přeměnách ve vztahu k novějšímu občanskému zákoníku zákonem speciálním, lze se však domnívat, že novější komplexní úprava likvidace, obsažená v občanském zákoníku, by měla dostat přednost. Proto snad lze uzavřít, že za současné právní úpravy vykonává úkony směřující k přeměně společnosti v likvidaci likvidátor, který okamžikem svého povolání nabyl působnosti statutárního orgánu.²¹²

4.2.2 Vztah nejvyššího orgánu, statutárního orgánu a likvidátora

Za použití obdobné argumentace,²¹³ obsažené v předcházejícím odstavci, je potom možné dovodit, že rovněž působnost ke svolávání valných hromadností přejde ze statutárního orgánu na likvidátora okamžikem jeho povolání.²¹⁴ V tomto ohledu se pak závěr uvedený J. Pokornou, že činnost likvidátora „*nezahrnuje*

hovoří též ČERNÁ, Stanislava a Josková LUCIE. K postavení likvidátora. *Právní rádce*. 2011, 19(5), 21-31. ISSN 1210-4817, str. 22.

²¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4747/2014.

²¹² Srov. § 193 občanského zákoníku.

²¹³ Že komplexní úprava likvidace v občanském zákoníku je v pozici speciality vůči speciálnímu zákonu o obchodních korporacích.

²¹⁴ Srov. § 193 občanského zákoníku a § 181 odst. 1 a § 402 zákona o obchodních korporacích.

zejména záležitosti, které se týkají vnitřních poměrů zrušené obchodní společnosti (např. svolávání valných hromad)²¹⁵, jeví jako chybný.

Dále se lze domnívat, že případnou smlouvu o vypořádání újmy, k jejíž účinnosti je potřeba souhlas nejvyššího orgánu obchodní korporace, bude s likvidátorem dojednávat a za společnost uzavírat statutární orgán nebo nově povolaný likvidátor.²¹⁶ I z tohoto důvodu je pak vhodné dovozovat další existenci statutárního orgánu.

4.3 Likvidátor a kontrolní orgán

Současná právní úprava mlčí ohledně vztahu likvidátora a dozorčích orgánů podobně jako úprava předešlá. Občanský zákoník pouze nepřímou určuje, že je zde eventuální likvidátorova povinnost k předložení konečné zprávy, návrhu na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku orgánu s kontrolní působností.²¹⁷

V souvislosti s likvidací je logické, aby kontrolní působnost příslušného orgánu, je-li zřízen, následovala „přenášenou“ působnost statutárního orgánu, kterou nabývá likvidátor okamžikem svého povolání. Lze tak předpokládat, že i v průběhu likvidace se nikterak neomezí pravomoci kontrolního orgánu.²¹⁸ U akciové společnosti s dualistickým systémem bude tedy dozorčí rada i nadále dohlížet na činnost společnosti a přeneseně též na výkon působnosti likvidátora.²¹⁹ U společností s ručením omezeným bude též dozorčí rada (byla-li zřízena) přeneseně dohlížet na činnost likvidátora²²⁰ a vykonávat další povinnosti jí předepsané ustanovením § 201 zákona o obchodních korporacích.

²¹⁵ Pokorná in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692, str. 611.

²¹⁶ Srov. § 53 odst. 3 zákona o obchodních korporacích.

²¹⁷ Srov. § 205 odst. 2 občanského zákoníku.

²¹⁸ ČERNÁ, Stanislava a Josková LUCIE. K postavení likvidátora. *Právní rádce*. 2011, **19**(5), 21-31. ISSN 1210-4817, str. 28.

²¹⁹ Srov. § 446 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. Rovněž na oprávněních z § 447 zákona o obchodních korporacích se patrně mnohé nezmění.

²²⁰ Srov. 201 odst. 2 písm. a) zákona o obchodních korporacích.

Uvedený závěr dále podporuje i odpovědnost likvidátora za řádný výkon funkce, která je zásadně stejná jako u člena statutárního orgánu.²²¹ Podobný postoj zaujímá i Nejvyšší soud s užitím systematického, teleologického a logického výkladu.²²²

Vhodné je pak opětovně zdůrazni, že v případě monistického systému akciové společnosti, má správní rada (v rámci zbytkové působnosti) personální kompetenci vůči likvidátorovi. Samozřejmě pouze za předpokladu, že stanovy nesvěřují tuto působnost valné hromadě.²²³ Ohledně dozoru nad likvidátorem se pak uplatní obdobné závěry, jako u dozorčí rady.²²⁴

²²¹ Srov. § 193 občanského zákoníku.

²²² „Systematickým, teleologickým a logickým výkladem uvedeného ustanovení lze totiž dovést, že poté, co na likvidátora přejde působnost představenstva v rozsahu potřebném pro provádění likvidace, je v tomto rozsahu podroben i stejné kontrole jako představenstvo společnosti. Tento závěr lze dovést především z § 71 odst. 5 ObchZ, podle kterého je likvidátor orgánem společnosti a za výkon své působnosti odpovídá tímž způsobem jako členové statutárních orgánů.“ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2533/2008.

²²³ Srov. § 421 odst. 2 písm. k) a § 460 odst. 2 zákona o obchodních korporacích; Lasák in LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. II. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5, str. 2175.

²²⁴ Srov. 456 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.

5. Závěr

Hlavním cílem této práce bylo popsat vybrané otázky likvidace a práv a povinností likvidátora. Zejména najít možná východiska z potenciálních výkladových otázek, které mohly vyvstat v souvislosti s příslušnou právní úpravou. Z práce vyplynulo, že jednotlivé poznatky na sebe opravdu navazují a umožňují ve své souvislosti hlubší porozumění daného tématu. Prací se rovněž podařilo vymezit většinu práv a povinností likvidátora, týkajících se probíraných témat.

Úvodní kapitola nazvaná „Likvidace a likvidátor“ popsala likvidaci jako pojem a definovala jaký má cíl. Bylo zjištěno, že odborné texty cíl likvidace ztotožňují převážně se dvěma významy. Velmi často byl cíl chápán jako synonymum účelu. Druhý pohled, ke kterému se kloní i autor této práce, vnímá v „cíli likvidace“ jakousi konečnou fázi procesu. Ve své podstatě však mají oba přístupy svou relevanci a docházejí k podobným závěrům. Pro praxi likvidátora má význam zejména to, že by měl při své činnosti postupovat v souladu s oběma přístupy.

Dále byl vylíčen pojem „likvidátor“, jak je právně upraven, kdo jím může být a jaké má postavení v procesu likvidace. Pozornost byla věnována argumentaci podporující závěr, že likvidátor je i nadále orgánem společnosti, a to i přes absenci explicitního zákonného vyjádření.

Rovněž „účelu likvidace“ byl věnován větší prostor. Jeho jednotlivé složky byly podrobněji rozebrány. (Vypořádání likvidační podstaty, vyrovnání dluhů věřitelů a naložení s likvidačním zůstatkem) S ohledem na výzkumnou otázku tak bylo dospěno k očekávanému závěru, že účel likvidace má zásadní význam, a to zejména k posuzování platnosti likvidátorova jednání.

Při zpětném pohledu na část věnovanou průběhu likvidace bylo zjištěno, že do značné míry vychází z jednotlivých prvků účelu likvidace a v podstatě je i chronologicky kopíruje. Zejména v pasáži k posouzení majetku, informování a uspokojování věřitelů, bylo zjištěno největší množství likvidátorových povinností. Výčtem tak lze hovořit o povinnosti posoudit majetek, poskytnout soupis jmění

věřitelům, informovat věřitele o vstupu právnické osoby do likvidace, podat návrh na zápis do rejstříku, používat dovětek “v likvidaci” (to platí pro společnost a tedy i pro likvidátora), evidovat, kontrolovat, uspokojovat a případně popírat pohledávky věřitelů. Dále též povinnost uplatňovat a vymáhat pohledávky likvidované společnosti za dlužníky. V neposlední řadě průběžně vyhodnocovat a posuzovat majetek a s tím spojená povinnost podat případný dlužnický insolvenční návrh. V této souvislosti byla rovněž zmíněna i odchylka od povinnosti podat insolvenční návrh ve specifickém případě stanoveném zákonem o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

Konec likvidace byl ztotožněn se závěrečnou fází likvidace, spojenou s povinností vyhotovení konečné zprávy o likvidaci a sestavení účetní závěrky, po které následuje předložení dokumentů příslušným orgánům a použití likvidačního zůstatku.

Výkladová nejasnost a odlišné právní názory byly objeveny až při bližším zkoumání problematiky výmazu právnické osoby z příslušného rejstříku. V tomto smyslu je podání návrhu povinností uloženou „bývalému“ likvidátorovi, neboť funkce likvidátora zaniká ukončením likvidace a nikoliv až výmazem právnické osoby. Autorem bylo dále dospěno k povinnosti likvidátora vyčkat s podáním návrhu na výmaz právnické osoby až do okamžiku skončení paralelně probíhajících soudních řízení. Uvedena byla veškerá relevantní judikatura, která tento závěr jednak potvrzuje, ale též vyvrací. V tomto směru byl text doplněn o komentář uvedených soudních rozhodnutí. Vzhledem k výše uvedenému je tak možno uvažovat o případné drobné úpravě právního řádu, která by odstranila uvedenou nejasnost.

Druhá kapitola byla věnována způsobu, jakým likvidátor svou funkci vykonává, respektive jaké pro něj z titulu jeho funkce plynou povinnosti. Bylo dospěno k závěru, že postavení likvidátora je do značné míry odvozeno od postavení statutárního orgánu. Nicméně instituty s tím spojené jsou modifikovány s ohledem na likvidaci, respektive jsou vykládány s přihlédnutím k účelu likvidace. Jako stěžejní se potvrdila povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře. U

obou jejích složek (loajalita a náležitá péče) byla vyvozena nutnost přizpůsobení k účelu likvidace. Rovněž bylo popsáno pravidlo podnikatelského úsudku. V této souvislosti byl v práci věnován malý exkurz k úvaze o zastupování právnické osoby v pracovněprávních otázkách u společností s kolektivním statutárním orgánem. Práce obsahuje návrh řešení pro mezidobí, kdy ještě nebyl z občanského zákoníku vypuštěn sporný odstavec, (§ 164 odst. 3) a to i s ohledem na likvidátory.

Projev péče řádného hospodáře byl ilustrován na konkrétních příkladech s odkazy na relevantní judikaturu. Tato část obsahuje rovněž úvahu o možnosti uzavírat nové dílčí smlouvy, jakož i uvádí vymezené možné důsledky překročení zástupčího oprávnění. Autor této práce se nakonec přiklání k neplatnosti před nicotností, ačkoliv uznává, že oporu v relevantních argumentech mají obě varianty důsledků.

Dále byla dovozena informační povinnost a osobní výkon funkce u likvidátora. Informační povinnost má stěžejní význam pro kontrolování likvidátora při výkonu jeho funkce. Závěry z povinnosti vykonávat funkce likvidátora osobně, byly podloženy judikaturou, jakož byly nastíněny i limity pro pověřování třetích osob dílčími povinnostmi.

Práce dospěla k závěru, že ani na likvidátora se neuplatňuje institut odborné péče, ač prakticky zaměřená literatura uvažuje o opačném výkladu. V tomto ohledu byl brán zřetel i na likvidátora jmenovaného soudem ze seznamu insolvenčních správců.

U odpovědnosti z výkonu funkce a ručení bylo zjištěno, že tyto instituty jsou v zásadě odvozeny od členů statutárního orgánu. Konečně zákonná úprava tento přístup explicitně vyslovuje. (Srov. § 193 občanského zákoníku) V této části je uvedena relevantní judikatura vztahující se přímo k likvidátorovi. Téma odpovědnosti však vzhledem k rozsahu diplomové práce není zpracováno vyčerpávajícím způsobem a zasloužilo by si samostatnou a hlubší analýzu.

V poslední kapitole se nejintenzivněji rozvinulo parciální zaměření diplomové práce na kapitálové společnosti. Popsán byl vztah likvidátora k nejvyššímu orgánu, orgánu statutárnímu i kontrolnímu. Hlavní zjištění spočívala zejména v personálních kompetencích a kontrole likvidátora. Bylo dovozeno, že v určitých případech mohou mít personální kompetenci všechny tři druhy orgánů.

Výklad se zabíral mimo jiné možnostmi likvidátora vyžádat si pokyn týkající se obchodního vedení. Zde bylo dospěno ke kladnému závěru. Dále bylo dovozeno, že likvidátor nepotřebuje souhlas valné hromady k prodeji závodu. V tomto případě však nelze zaujmout jednoznačné stanovisko. Nabízela by se tak preciznější a jasná zákonná úprava.

Velký důraz byl kladen na prokázání faktu, že statutární orgán existuje i po povolání likvidátora, což bylo podpořeno vícero argumenty. V této souvislosti se totiž v právní naučné literatuře objevil názor, který následnou existenci zpochybňoval. Výsledkem zkoumání dále bylo zjištění, že většina působnosti statutárního orgánu přechází na likvidátora a statutárnímu orgánu zbývají jen některá omezená práva a povinnosti vůči likvidátorovi. Rovněž byl popsán vzájemný vztah likvidátora, nejvyššího a statutárního orgánu dohromady ve své vzájemnosti, kde byla zároveň dovozena možná výkladová chyba J. Pokorné v jejím závěru ohledně svolávání valných hromad společnosti v likvidaci. Vztah ke kontrolnímu orgánu byl spíše nastíněn a konečně bylo poukázáno na specifické postavení správní rady v monistickém systému akciové společnosti.

V celé práci bylo popsáno významně více práv než povinností. Důkladněji byly rozebrány výkladové nejasnosti a otázky vysloveně sporné. Autor se domnívá, že zkoumané instituty, kterým odpovídá i dělení práce do příslušných částí, byly vhodně vybrány, neboť se vzájemně doplňují. V práci se rovněž podařilo najít odpovědi na v úvodu vytyčené otázky, jakož byly rozebrány i další zajímavé poznatky, které úprava likvidace a postavení likvidátora vyvolává.

Autor si je vědom faktu, že problematika práv a povinností likvidátora a likvidace samotné, skýtá mnohem širší portfolio námětů vhodných k hlubší analýze.

Nicméně pro účely této diplomové práce bylo stanoveno pouze užší zaměření zkoumaných témat, která byla následně podrobena důkladnějšímu rozboru.

Použité prameny a literatura

a) Prameny

Právní předpisy

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

Zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

Zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Zákon č. 460/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony

Judikatura

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9.12.1931, sp. zn. Rv I 1832/30 (Vážný 11243)

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 29. 10. 1936, sp. zn. R II 1091/36

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 26. 9. 1938, sp. zn. Rv II 920 37) (Vážný 17053/37)

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, sp. zn. Rv I 781/39 (Vážný 17421/39)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 7. 2003, sp. zn. 29 Odo 961/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.04.2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.12.2005, sp. zn. 29 Odo 149/2005

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2006, sp. zn. 29 Odo 455/2005
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 04. 2008, sp. zn. 29 Cdo 372/2007
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp.zn. 29 Odo 1262/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.01.2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.3. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2533/2008
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.3. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1303/2009
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2010, sp. zn. 29 Cdo 793/2009
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18.5.2010, sp. zn. 29 Cdo 1689/2009
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11.2010, sp. zn. 29 Cdo 3028/2009
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5.2011, sp. zn. 29 Cdo 1081/2011
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.08. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.02.2014, sp. zn. 29 Cdo 2974/2012
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.11.2014, sp. zn. 29 Cdo 2483/2012
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 09. 2015, sp. zn. 29 Cdo 880/2015
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4747/2014.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 7. 2003, sp. zn. 7 Cmo 283/2002
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 10. 2004, sp. zn. 7 Cmo 424/2003
Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. 12. 2011, sp. zn. 5 Cmo 179/2011
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 12. 2011, sp. zn. 7 Cmo 236/2011
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 1. 2012, sp. zn. 7 Cmo 456/2011
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2013, sp. zn. 7 Cmo 206/2012

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20.12.1993, sp. zn. 11 Cm 973/93

b) Literatura

Knihy

ČÁP, Zdeněk a Jan HEJDA. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-917-5.

ČECH, Petr a Petr ŠUK. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0.

ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 637. s. ISBN 9788074787355.

HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční zákon: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, 1482 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074005558.

HAVEL, Bohumil. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2015, 394 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-285-4.

JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva POKORNÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Právo pro praxi. ISBN 9788024758374.

KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon a předpisy související: komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075521354.

LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074785375.

LAVICKÝ, Petr, Roman FIALA, Ljubomír DRÁPAL a Milan HULMÁK. *Občanský zákoník: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2013-2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9.

PILÁTOVÁ, Jana. *Likvidace obchodních společností*. 5. aktualiz. a rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. Účetnictví (Anag). ISBN 9788072638772.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav. *Právnícké osoby v novém občanském zákoníku: komentář: [§ 118-418]*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-445-2.

SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta, BÍLÝ, Martin, HAMULÁKOVÁ, Klára, HRNČIŘÍK, Vít, HROMADA, Miroslav, KŘIVÁČKOVÁ, Jana, PŘIDAL, Ondřej, ŠÍMA, Alexander. *Občanský soudní řád*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0.

ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074003547.

ŠTENGLOVÁ, Ivana; HAVEL, Bohumil; CÍLEČEK, Filip; KUHN, Petr; ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 9788074004803.

ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074783692.

Články v časopisech

BALÝOVÁ, Lucie. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace. *Obchodněprávní revue*. 2014, č. 7-8, s. 212-215, ISSN 1803-6554.

CILEČEK, Filip. Nejvyšší soud České republiky: K právní úpravě likvidace státního podniku. K pojmu "dosud neznámý majetek" ve smyslu § 75b ObchZ. *Obchodněprávní revue: Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů* – [Praha] – roč. 5, č. 7-8 (2013), s. 228-230. ISSN 1803-6554.

CILEČEK, Filip. Nejvyšší soud České republiky: K odvolání likvidátora, § 71 odst. 4 ObchZ. *Obchodněprávní revue: Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů* – [Praha] – roč. 6, č. 2 (2014), s. 57-59. ISSN 1803-6554.

CILEČEK, Filip. Nejvyšší soud České republiky: K rozporu s požadavkem péče řádného hospodáře, § 71 odst. 5, § 135 odst. 2 ObchZ. *Obchodněprávní revue: Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů* – [Praha] – roč. 6, č. 2 (2014), s. 59-62. ISSN 1803-6554.

CILEČEK, Filip. Nejvyšší soud České republiky : K porušení povinností likvidátora, § 71 odst. 6 ObchZ. *Obchodněprávní revue: Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů* – [Praha]. – roč. 6, č. 4 (2014), s. 115-118. ISSN 1803-6554.

CILEČEK, Filip. Nejvyšší soud České republiky: K povinnostem likvidátora společnosti po zániku funkce likvidátora, § 66 odst. 1 ObchZ. *Obchodněprávní revue: Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů* – [Praha] – roč. 6, č. 4 (2014), s. 118-119. ISSN 1803-6554.

ČERNÁ, Stanislava a Josková LUCIE. K postavení likvidátora. *Právní rádce*. 2011, **19**(5), 21-31. ISSN 1210-4817.

DĚDIČ, Jan. Obecná úprava právnických osob v novém občanském zákoníku (se zaměřením na její význam pro obchodní korporace). *Obchodní právo : časopis pro obchodně právní praxi*. 2012. č. 1, s. 2-12. ISSN 1210-8278.

DĚDIČ, Jan a Jan LASÁK. Nejvyšší soud České republiky: Povinnost likvidátora jednat s péčí řádného hospodáře. *Obchodněprávní revue: odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů*. C.H. Beck, 2011, **3**(6), 185 - 186. ISSN 1803-6554.

EICHLEROVÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil, POKORNÁ, Jarmila, RONOVSÁ, Kateřina. Překvapivé rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR k zástupci právnické osoby pro zaměstnance. *Právní rozhledy*. 2016, č. 3, s. 96-99. ISSN 1210-6410.

HAMPEL, Petr. Činnost likvidátora jmenovaného soudem. *Právní rádce: Měsíčník vydavatelství Economia – [Praha] – roč. 14, č. 6 (2006)*, s. 28 - 31. ISSN 1210-4817.

HAMPEL, Petr. Pohled rejstříkových soudů na likvidace obchodních společností. *Právní rádce : Měsíčník Hospodářských novin – [Praha] - roč. 11, č. 8 (2003)*, s. 28 - 32. ISSN 1210-4817.

HOLEJŠOVSKÝ, Josef. Vrchní soud v Praze: Vyloučení osoby likvidátora soudem dle § 71 odst. 2 ObchZ. *Obchodněprávní revue : Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů – [Praha] – roč. 4, č. 7-8 (2012)*, s. 230-231. ISSN 1803-6554.

JOSKOVÁ, Lucie. Likvidace společnosti po 1. 1. 2014. *Daně a právo v praxi*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, **19**(10), 39 - 40. ISSN 1211-7293.

LASÁK, Jan. Jednání likvidátora jménem společnosti vymazané z obchodního rejstříku před obnovením likvidace. *Právní fórum : Měsíčník věnovaný soukromému právu – [Praha] - roč. 8, č. 1 (2011)*, s. 29-33. ISSN 1214-7966.

LOCHMANOVÁ, Ludmila. Zrušení obchodní společnosti s likvidací po novele obchodního zákoníku - In: *Právo a podnikání : Odborný časopis pro obchodní a finanční právo – [Praha] – roč. 10, č. 9 (2001)*, s. 2-7. ISSN 1211-1120.

MAREK, Karel. Likvidace obchodních korporací po rekodifikaci - In: *Právní rádce: Měsíčník vydavatelství Economia – [Praha] – roč. XXII, č. 8 (2014)*, s. 36-38. ISSN 1210-4817.

STRÁNSKÝ, Michal. Vrchní soud v Praze: Náhrada hotových výdajů likvidátora účelně vynaložených v souvislosti s prováděním likvidace. *Právní rozhledy: Časopis pro všechna právní odvětví – [Praha] — roč. 20, č. 19 (2012)*, s. 689-691. ISSN 1210-6410.

STRÁNSKÝ, Michal. Vrchní soud v Praze : Okamžik skončení funkce likvidátora, § 75a, § 75b odst. 1 a § 66 odst. 2 ObchZ. *Obchodněprávní revue: Odborný recenzovaný časopis pro obchodní právo a právo finančních trhů* – [Praha] – roč. 5, č. 11-12 (2013), s. 342-344. ISSN 1803-6554

WALDER, Ivo. Výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku na základě prohlášení likvidátora. *Rekodikace & Praxe* – [Praha] – roč. 3, č. 5 (2015), s. 15-21. ISSN 1805-6822.

Internetové zdroje

MĚŠTÁNEK, Petr. Komentář: Rozhodnutí 29 Cdo 880/2015 vyvolává následující otázku:. In: <https://www.obczan.cz>: Komunitní portál o rekodifikaci [online]. [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-prvni/hlavaii/dil-3/oddil-1?detail-item-468-comments-item-4242-expanded=1&detail-item-468-comments-item-4242-item-468-comments-item-235-expanded=1&detail-item-468-comments-item-3070-expanded=1&do=detail-item-468-comments-item-4242-export>

Podrobnosti k sněmovnímu tisku č. 642 (Novela z. – občanský zákoník): <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=642>

ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Milan TOMSA a kolektiv. ZOK: Jednání zástupců. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zok-jednani-zastupcu?browser=mobi>

Seznam zkratk

Občanský zákoník – Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon o obchodních korporacích – Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Insolvenční zákon - Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Zákon o veřejných rejstřících – Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Obchodní zákoník – zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon o přeměnách - Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

Zákon o investičních společnostech - zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech

Živnostenský zákon - zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Summary

The main objective of this thesis is to describe the issues of liquidation and the liquidator and to find possible solutions of the potential ambiguities of law interpretation. Author presents answers to set research questions about rights and duties of a liquidator and related institutes. The ambition of the work is not to create an exhaustive list of rights and duties of a liquidator but rather bring own inventiveness of the author on this issue. The work is partially focused on regulation of liquidation of capital companies.

Author works with the relevant laws, commentaries and law cases relating to the topic. The thesis is divided into three parts that are devoted to individual examined institutes. The author brings different point of views on the topics through the opinions of relevant experts.

The first chapter, entitled "Liquidation and a liquidator" describes the liquidator, the liquidation and its goal and purpose. It points out to the fact that the liquidator has remained as body of legal entity. In this context, the author relates a large number of rights, especially duties of a liquidator. Significant part of the thesis is devoted to the question of the possibility of filing a request for erasure of a legal person from the relevant register.

The second chapter is devoted to the way of liquidator's performance and also analyzes related institutions, such as due managerial care, information disclosure, personal performance, accountability and liability. Work concludes that most institutes are modified in favor of the purpose of liquidation. The author also explores the link between the liquidator and the concept of "professional care".

The last chapter deals with the partial focus of the thesis on capital companies. Examines the connection of the liquidator to the General Meeting, to the statutory body and marginally to the supervisory body.

The conclusion of the thesis summarizes all findings and interpretative ambiguities of surveyed institutes and presents possible solutions which are suggested by the author in this context.

Abstrakt

Hlavním cílem diplomové práce je popsat vybrané otázky likvidace a likvidátora a dále najít možná východiska z potenciálních výkladových nejasností zákonné úpravy. Autor v práci předkládá odpovědi na výzkumné otázky, týkající se práv a povinností likvidátora, a souvisejících institutů. Ambicí práce není vytvořit vyčerpávající seznam práv a povinností likvidátora, ale spíše přinést vlastní invenci autora k této problematice. Práce je parciálně zaměřena na úpravu likvidace kapitálových společností.

Pracováno je s příslušnými zákony, komentáři a judikaturou, které se vztahují k danému tématu. Diplomová práce je rozdělena do tří částí, věnovaných jednotlivým zkoumaným institutům. Na témata autor předkládá různé pohledy relevantních autorit.

První kapitola nazvaná „Likvidace a likvidátor“ popisuje likvidaci, její cíl, účel a likvidátora. Poukazuje na skutečnost, že likvidátor je i nadále orgánem právnické osoby. Autor v této souvislosti uvádí velké množství práv a zejména povinností likvidátora. Značný prostor je věnován otázce možnosti podání návrhu na výmaz právnické osoby z příslušného rejstříku.

Druhá kapitola se věnuje způsobu, jakým likvidátor svou funkci vykonává a rozebírá související instituty, jako je péče řádného hospodáře, informační povinnost, osobní výkon funkce, odpovědnost a ručení. Práce dovozuje, že většina institutů je modifikována ve prospěch účelu likvidace. Autor rovněž zkoumá vztah likvidátora a pojmu „odborná péče“.

Poslední kapitola se nejintenzivněji zabývá parciálním zaměřením diplomové práce na kapitálové společnosti. Zkoumá vztah likvidátora k nejvyššímu orgánu, statutárnímu orgánu a okrajově k orgánu kontrolnímu.

Závěr práce potom shrnuje veškeré poznatky a výkladové nejasnosti zkoumaných institutů a předkládá možná řešení, která autor v této souvislosti navrhuje.

Název práce v anglickém jazyce: Rights and duties of a liquidator

Seznam klíčových slov

ČJ: Likvidátor, Likvidace

AJ: Liquidator, Liquidation